

EØS-tillegget

ISSN 1022-9310

til Den europeiske
unions tidende**Nr. 62**

22. årgang

15.10.2015

	I	EØS-ORGANER	
	1.	EØS-komiteen	
	II	EFTA-ORGANER	
	1.	EFTA-statenes faste komité	
	2.	EFTAs overvåkningsorgan	
2015/EØS/62/01		Vedtatt i EFTAs overvåkningsorgan nr. 321/14/COL av 10. september 2014 om 100. endring av saksbehandlingsregler og materielle regler på statsstøtteområdet ved innføring av nye retningslinjer for krise- og omstrukturingsstøtte til ikke-økonomiske foretak i vanskeligheter	1
	3.	EFTA-domstolen	
	III	EU-ORGANER	
	1.	Kommisjonen	
2015/EØS/62/02		Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak M.7686 – Avago/Broadcom) . . .	28
2015/EØS/62/03		Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak M.7737 – Honeywell/Elster) . . .	29
2015/EØS/62/04		Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak M.7757 – AXA/Genworth LPI) – Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte	30
2015/EØS/62/05		Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak M.7776 – BTPS/CPPIB/Southbank Tower Estate) – Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte . . .	31
2015/EØS/62/06		Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak M.7781 – Marubeni-Itochu Steel/Sumitomo Corporation/MITS JV) – Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte	32
2015/EØS/62/07		Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak M.7798 – CCMP Capital/INEOS/Eco Services) – Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte . . .	33
2015/EØS/62/08		Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak M.7807 – Sun Capital/Finlays Horticulture) – Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte	34
2015/EØS/62/09		Kommisjonsmelding om gjeldende rentesatser for tilbakebetaling av statsstøtte og referanse-/diskonteringsrenter for 28 medlemsland gjeldende fra 1. november 2015 . .	35

2015/EØS/62/10	Offentliggjøring av en liste over tiltak som Kommisjonen har vurdert som eksisterende støtte innenfor betydningen av artikkel 108 nr. 1 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte i forbindelse med Kroatias tiltrødelse til Den europeiske union	36
2015/EØS/62/11	Kommisjonsmelding i henhold til artikkel 16 nr. 4 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1008/2008 om felles regler for drift av lufttrafikk i Fellesskapet – Anbudsinnydelse i forbindelse med plikt til å yte offentlig tjeneste med hensyn til ruteflyging (Frankrike)	36
2015/EØS/62/12	Melding fra det nederlandske økonomidepartementet i henhold til artikkel 3 nr. 2 i europaparlaments- og rådsdirektiv 94/22/EF om vilkårene for tildeling og bruk av tillatelse til å drive leting etter og utvinning av hydrokarboner	37
2015/EØS/62/13	Melding fra den polske regjering vedrørende europaparlaments- og rådsdirektiv 94/22/EF om vilkårene for tildeling og bruk av tillatelse til å drive leting etter og utvinning av hydrokarboner i Moszczenica-området	38

EFTA-ORGANER

EFTAS OVERVÅKNINGSORGAN

VEDTAK I EFTAS OVERVÅKNINGSORGAN

2015/EØS/62/01

nr. 321/14/COL

av 10. september 2014

om 100. endring av saksbehandlingsregler og materielle regler på statsstøtteområdet ved innføring av nye retningslinjer for krise- og omstrukturingsstøtte til ikke-økonomiske foretak i vanskeligheter

EFTAs OVERVÅKNINGSORGAN (heretter kalt "Overvåkningsorganet") HAR –

under henvisning til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (heretter kalt EØS-avtalen), særlig artikkel 61–63 og protokoll 26,

under henvisning til avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkningsorgan og en domstol (heretter kalt "overvåknings- og domstolsavtalen"), særlig artikkel 5 nr. 2 bokstav b) og artikkel 24 og avtalens protokoll 3 del I artikkel 1, og

ut fra følgende betraktninger:

I henhold til artikkel 24 i overvåknings- og domstolsavtalen skal Overvåkningsorganet håndheve EØS-avtalens bestemmelser om statsstøtte.

I henhold til artikkel 5 nr. 2 bokstav b) i overvåknings- og domstolsavtalen skal Overvåkningsorganet utferdige meldinger eller retningslinjer om spørsmål som EØS-avtalen omhandler, dersom EØS-avtalen eller overvåknings- og domstolsavtalen uttrykkelig bestemmer det eller Overvåkningsorganet anser det nødvendig.

Europakommisjonen vedtok 9. juli 2014 "Retningslinjer for krise- og omstrukturingsstøtte til ikke-økonomiske foretak i vanskeligheter"⁽¹⁾. Retningslinjene angir vilkårene for når krise- og omstrukturingsstøtte til ikke-økonomiske foretak i vanskeligheter kan erklæres som forenlig. De får anvendelse fra 1. august 2014.

Retningslinjene er relevante for Det europeiske økonomiske samarbeidsområde.

Det må sikres ensartet anvendelse av statsstøttereglene for EØS i hele Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, i tråd med målet om ensartethet fastsatt i EØS-avtalens artikkel 1.

Ifølge avsnitt II under overskriften "GENERELT" i vedlegg XV til EØS-avtalen skal Overvåkningsorganet, etter samråd med Europakommisjonen, vedta tilsvarende nye retningslinjer som dem Europakommisjonen vedtar.

Det er holdt samråd med Europakommisjonen.

Det er holdt samråd med EFTA-statene ved brev om dette av 1. august 2014 –

⁽¹⁾ EUT C 249 av 31.7.2014, s. 1–28.

GJORT DETTE VEDTAK:

Artikkel 1

Materielle regler på statsstøtteområdet endres ved at det innføres nye retningslinjer for krise- og omstrukturingsstøtte til ikke-økonomiske foretak i vanskeligheter. De nye retningslinjene er vedlagt dette vedtak, og utgjør en integrert del av vedtaket.

Artikkel 2

Bare den engelske utgaven av vedtaket har gyldighet.

Utferdiget i Brussel 10. september 2014

For EFTAs overvåkningsorgan

Oda Helen Sletnes

President

Helga Jónsdóttir

Medlem av kollegiet

VEDLEGG

Retningslinjer for krise- og omstrukturingsstøtte til ikke-økonomiske foretak i vanskeligheter

DEL III: REGLER FOR HORIZONTAL STØTTE**Retningslinjer for krise- og omstrukturingsstøtte til ikke-økonomiske foretak i vanskeligheter⁽¹⁾****Innhold**

1.	INNLEDNING.....	5
2.	RETNINGSLINJENES VIRKEOMRÅDE	7
2.1.	Sektormessig omfang.....	7
2.2.	Materielt virkeområde: Betydningen av ”foretak i vanskeligheter”	7
2.3.	Krisestøtte, omstrukturingsstøtte og midlertidig omstrukturingsstøtte.....	8
2.4.	Støtte til å dekke de sosiale kostnadene ved omstrukturering	9
3.	FORENLIGHET MED EØS-AVTALENS VIRKEMÅTE.....	10
3.1.	Bidrag til et mål av felles interesse:	10
3.1.1.	Påvisning av sosiale problemer eller markedssvikt	11
3.1.2.	Omstrukturingsplan og gjenoppretting av langsiktig lønnsomhet	11
3.2.	Behov for statlig inngripen	12
3.3.	Egnethet	12
3.3.1.	Krisestøtte	12
3.3.2.	Omstrukturingsstøtte.....	13
3.4.	Incentivvirkning.....	13
3.5.	Støttens forholdsmessighet / begrensning av støtten til et minimum.....	13
3.5.1.	Krisestøtte	13
3.5.2.	Omstrukturingsstøtte.....	14
3.6.	Negative virkninger.....	15
3.6.1.	Prinsippet om engangsstøtte.....	15
3.6.2.	Tiltak for å begrense konkurransevriddinger	16
3.6.3.	Mottakere av tidligere ulovlig støtte	18
3.6.4.	Særlige vilkår knyttet til godkjenning av støtte	18
3.7.	Åpenhet	19
4.	OMSTRUKTURERINGSSTØTTE I STØTTEBERETTIGEDE OMRÅDER	19
5.	STØTTE TIL LEVERANDØRER AV TJENESTER AV ALLMENN ØKONOMISK BETYDNING I VANSKELIGHETER	20
6.	STØTTEORDNINGER MED MINDRE STØTTEBELØP OG STØTTEMOTTAKERE	21
6.1.	Allmenne vilkår.....	21
6.2.	Mål av felles interesse.....	21
6.3.	Egnethet	21

⁽¹⁾ Disse retningslinjene tilsvarer Europakommisjonens retningslinjer for krise- og omstrukturingsstøtte til ikke-økonomiske foretak i vanskeligheter vedtatt 9. juli 2014 (EUT C 249 av 31.7.2014, s. 1–28).

6.4.	Støttens forholdsmessighet / begrensning av støtten til et minimum.....	22
6.5.	Negative virkninger.....	22
6.6.	Midlertidig omstrukturingsstøtte	22
6.7.	Varighet og vurdering.....	23
7.	FRAMGANGSMÅTER.....	23
7.1.	Raskere framgangsmåte for krisestøtte	23
7.2.	Framgangsmåter for omstrukturingsplaner.....	24
7.2.1.	Gjennomføring av omstrukturingsplanen	24
7.2.2.	Endring av omstrukturingsplanen	24
7.2.3.	Melding til Overvåkningsorganet av all støtte som ytes til støttemottakeren i løpet av omstrukturingsperioden	24
8.	RAPPORTERING OG OVERVÅKING.....	25
9.	FORMÅLSTJENLIGE TILTAK SOM NEVNT I PROTOKOLL 3 DEL I ARTIKKEL 1 NR. 1.....	25
10.	IKRAFTTREDELSE OG GYLDIGHETSPERIODE	25

1. INNLEDNING

- 1) I disse retningslinjene fastsetter EFTAs overvåkningsorgan (heretter kalt "Overvåkningsorganet") vilkårene for når krise- og omstrukturingsstøtte til ikke-økonomiske foretak i vanskeligheter kan anses som forenlig med virkemåten for avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (heretter kalt "EØS-avtalen") med hjemmel i artikkel 61 nr. 3 bokstav c) i EØS-avtalen.
- 2) Overvåkningsorganet vedtok de opprinnelige retningslinjer for krisestøtte og omstrukturingsstøtte til foretak i vanskeligheter⁽²⁾ i 1994. En ny versjon av retningslinjene ble vedtatt i 1999⁽³⁾. I 2004 vedtok Overvåkningsorganet nye retningslinjer⁽⁴⁾, hvis gyldighet først ble forlenget til 30. november 2012⁽⁵⁾ og deretter til de ble erstattet av nye regler⁽⁶⁾.
- 3) I sin melding om modernisering av statsstøtte av 8. mai 2012⁽⁷⁾ kunngjorde Europakommisjonen (heretter kalt "Kommisjonen") tre mål med moderniseringen av statsstøttekontroll:
 - a) å fremme bærekraftig, klok og inkluderende vekst i et konkurransedyktig indre marked,
 - b) å sørge for at Kommisjonens forhåndsgransking har fokus på saker som har størst innvirkning på det indre marked, og samtidig styrke samarbeidet med EUs medlemsstater om håndhevingen av statsstøttereglene,
 - c) å rasjonalisere reglene og sørge for raskere vedtak.
- 4) Meldingen etterlyste særlig en felles metode for gjennomgåelse av de ulike retningslinjene og rammebestemmelsene for å styrke det indre marked, øke effektiviteten i offentlige utgifter ved å sørge for at statsstøtten bedre fremmer mål av felles interesse ved grundigere kontroll av støtten sin incentivvirkning, begrense støtten til et minimum og å unngå støtten sine mulige negative virkninger på konkurranse og handel. Overvåkningsorganet følger også denne metoden.
- 5) Overvåkningsorganet har gjennomgått retningslinjene for krise- og omstrukturingsstøtte til foretak i vanskeligheter på grunnlag av sin erfaring fra anvendelse av de eksisterende reglene og i samsvar med den ovennevnte felles metoden. Gjennomgåelsen tar også hensyn til Europa 2020-strategien vedtatt av Kommisjonen⁽⁸⁾ og det faktum at negative virkninger av statsstøtte kan forstyrre behovet for å fremme produktivitet og vekst, opprettholde like muligheter for foretak og bekjempe nasjonal proteksjonisme.
- 6) Krise- og omstrukturingsstøtte er blant de mest konkurransevridende formene for statsstøtte. Det er velkjent at vellykkede økonomiske sektorer opplever vekst i produktiviteten ikke fordi alle foretakene i markedet øker i produktivitet, men snarere fordi de mer effektive og teknologisk avanserte foretakene vokser på bekostning av de mindre effektive foretakene eller foretak som har foreldede produkter. Når mindre effektive foretak trer ut av markedet, får deres mer effektive konkurrenter mulighet til å vokse og tilføre markedet eiendeler, der de kan brukes mer effektivt. Ved å forstyrre denne prosessen kan krise- og omstrukturingsstøtte gjøre den økonomiske veksten i de berørte sektorene betydelig langsommere.
- 7) Når deler av et mislykket foretak fortsatt er lønnsomme, kan foretaket være i stand til å gjennomføre en omstrukturering som fører til at det trekker seg ut av strukturelt tapsbringende virksomhet mens den gjenværende virksomheten kan reorganiseres på et grunnlag som med rimelighet kan antas å være lønnsomt på lang sikt. Denne omstruktureringen er vanligvis mulig uten statsstøtte, gjennom avtaler med kreditorer eller gjennom insolvensbehandling eller omorganisering. Moderne insolvensrett bør hjelpe sunne foretak å overleve, bidra til å bevare jobber og gjøre leverandører i stand til å holde på kundene sine, samt gi eiere mulighet til å opprettholde verdien i lønnsomme

⁽²⁾ Vedtak nr. 4/94/COL (EFT L 231 av 3.9.1994, s. 1, og EØS-tillegget til EFT nr. 32 av 3.9.1994, s. 1). Retningslinjenes gyldighetstid ble først forlenget til 31. desember 1998 og deretter til 31. desember 1999.

⁽³⁾ Vedtak nr. 329/99/COL (EFT L 274 av 26.10.2000, s. 1, og EØS-tillegget til EFT nr. 48 av 26.10.2000, s. 14).

⁽⁴⁾ Vedtak nr. 305/04/COL (EUT L 107 av 28.4.2005, s. 28, og EØS-tillegget til EUT nr. 21 av 28.4.2005, s. 1).

⁽⁵⁾ Vedtak nr. 433/09/COL (EUT L 48 av 25.2.2010, s. 27, og EØS-tillegget til EUT nr. 9 av 25.2.2010, s. 12).

⁽⁶⁾ Vedtak nr. 438/12/COL (EUT L 190 av 11.7.2013, s. 91, og EØS-tillegget til EUT nr. 40 av 11.7.2013, s. 15).

⁽⁷⁾ Melding fra Kommisjonen til Europaparlamentet, Rådet, Den økonomiske og sosiale komité samt Regionutvalget om modernisering av statsstøtten i EU (SAM), KOM(2012) 209 endelig.

⁽⁸⁾ Kommisjonsmeldingen "Europa 2020 – En strategi for intelligent, bærekraftig og inkluderende vekst", KOM (2010) 2020 endelig.

- foretak⁽⁹⁾. Insolvensbehandling kan også bringe et lønnsomt foretak tilbake til markedet ved at tredjemann overtar et foretak med fortsatt drift eller bare foretakets ulike produksjonseiendeler.
- 8) Foretak bør dermed bare være berettiget til statsstøtte når de har forsøkt alle markedsmuligheter og der støtten er nødvendig for å oppnå et veldefinert mål av felles interesse. Foretak bør kunne motta støtte i henhold til disse retningslinjene bare én gang på ti år (prinsippet om engangsstøtte).
 - 9) En annen problemstilling er den adferdsrisiko statsstøtte medfører. Foretak som forventer å få krisestøtte når de kommer i vanskeligheter, kan innlede unødvendig risikofylte og lite bærekraftige forretningsstrategier. I tillegg kan utsiktene til krise- og omstrukturingsstøtte for et gitt foretak på kunstig vis redusere foretakets kapitalkostnad og gi det et ubehørig konkurransefortrinn i markedet.
 - 10) Statsstøtte for å redde og omstrukturere foretak i vanskeligheten kan også undergrave det indre marked ved å flytte en urimelig stor del av byrden ved den strukturelle endringen og de tilknyttede sosiale og økonomiske problemene over på andre avtaleparter. Dette er ikke ønskelig og kan føre til et subsidiekappløp mellom avtalepartene. Støtten kan også føre til at det skapes etableringshindringer og til undergraving av incentiver til virksomhet på tvers av grensene, som er imot målene for det indre marked.
 - 11) Det er derfor viktig å sikre at støtten bare tillates på vilkår som reduserer dens mulige skadevirkninger og fremmer effektiv offentlig finansiering. I forbindelse med omstrukturingsstøtte har kravene om gjenoppretting av lønnsomhet, eget bidrag og tiltak for å begrense konkurransevriddinger vist seg verdifulle når det gjelder å redusere de mulige skadevirkningene av slik støtte. De får fortsatt anvendelse i henhold til disse retningslinjene, med nødvendige endringer for å ta hensyn til ny erfaring hos Overvåkningsorganet. Begrepet byrdedeling er innført, blant annet for bedre å håndtere problemet med atferdsrisiko. Når det gjelder krisestøtte og midlertidig omstrukturingsstøtte, reduseres mulige skadevirkninger ved at støttens varighet og form begrenses.
 - 12) Når støtten gis i form av likviditetsstøtte som begrenses både i beløp og varighet, reduseres støttens mulige skadevirkninger, noe som gjør at den kan godkjennes på mindre strenge vilkår. Samtidig som slik støtte i prinsippet kan brukes til å støtte en hel omstrukturingsprosess, betyr begrensningen av krisestøtte til en periode på seks måneder at dette sjelden er tilfellet, slik at krisestøtte i stedet ofte etterfølges av omstrukturingsstøtte.
 - 13) For å oppmuntre til bruk av mindre konkurransevriddende støtteformer innføres ved disse retningslinjene det nye begrepet "midlertidig omstrukturingsstøtte". I likhet med krisestøtte kan midlertidig omstrukturingsstøtte bare gis i form av likviditetsstøtte som er begrenset både i beløp og varighet. For at midlertidig omstrukturingsstøtte skal kunne støtte en hel omstrukturingsprosess, må den lengste varigheten av den imidlertid fastsettes til 18 måneder. Midlertidig omstrukturingsstøtte kan bare gis til små og mellomstore bedrifter (SMB)⁽¹⁰⁾ og til mindre statseide foretak⁽¹¹⁾, som har større utfordringer enn store foretak når det gjelder tilgang til likviditet.
 - 14) Når støtte til leverandører av tjenester av allmenn økonomisk betydning i vanskeligheter omfattes av disse retningslinjene, bør vurderingen foretas i samsvar med standardprinsippene i retningslinjene. Den konkrete anvendelsen av disse prinsippene bør imidlertid tilpasses når det er nødvendig for å ta hensyn til den særlige karakteren av tjenester av allmenn økonomisk betydning, særlig behovet for å sikre kontinuitet i tjenesteyting i samsvar med artikkel 59 nr. 2 i EØS-avtalen.

⁽⁹⁾ Melding fra Kommissjonen til Europaparlamentet, Rådet og Den europeiske økonomiske og sosiale komité: En ny europeisk tilnærming til konkurs og insolvens, KOM(2012) 742 endelig. Se også kommisjonsrekommendasjon av 12.3.2014 om en ny tilnærming til konkurs og insolvens, K(2014) 1500 endelig, særlig betraktning 12.

⁽¹⁰⁾ I disse retningslinjene har "SMB", "små bedrifter" og "mellomstore bedrifter" samme betydning som termene har i kommisjonsrekommendasjon 2003/361/EF av 6. mai 2003 om definisjonen av svært små, små og mellomstore bedrifter (EUT L 124 av 20.5.2003, s. 36). Overvåkningsorganets retningslinjer for støtte til svært små, små og mellomstore bedrifter (SMB), vedtatt ved vedtak 94/06/COL, innlemmer definisjonen fastsatt i kommisjonsrekommendasjonen. Et "stort foretak" er et foretak som ikke er en SMB.

⁽¹¹⁾ For å unngå forskjellsbehandling mellom offentlig og privat eierskap til foretak menes med "mindre statseide foretak" i disse retningslinjene økonomiske enheter med en uavhengig beslutningsmyndighet som kan betegnes som små eller mellomstore bedrifter etter rekommendasjon 2003/361/EF, bortsett fra at 25 % eller mer av kapitalen eller stemmeretten direkte eller indirekte, i fellesskap eller individuelt, kontrolleres av et eller flere offentlige organer.

- 15) Med den nåværende betydelige overkapasiteten i Europa og på verdensbasis er statsstøtte til redning og omstrukturering av stålforetak i vanskeligheter, ikke berettiget. Stålsektoren bør derfor utelukkes fra virkeområdet for disse retningslinjene.
- 16) I den europeiske union fastsetter rådsbeslutning 2010/787/EU⁽¹²⁾ vilkårene for tildeling av drifts-, sosial- og miljøstøtte til ulønnsom produksjon i kullsektoren⁽¹³⁾ fram til 2027. De nåværende reglene følger de tidligere sektorspesifikke reglene som ble anvendt mellom 2002 og 2010⁽¹⁴⁾ og mellom 1993 og 2002⁽¹⁵⁾, som gjorde det lettere å omstrukturere ulønnsomme foretak i kullsektoren. Som et resultat, og med henblikk på det vedvarende behovet for å gi støtte til strukturell tilpasning av kullproduksjonen i Unionen, er de nåværende reglene strengere enn de foregående, og krever permanent opphør av produksjon og salg av støttet kullproduksjon og definitiv avslutning av ulønnsomme produksjonsenheter senest innen 31. desember 2018. Ved anvendelse av disse reglene har flere medlemsstater i Den europeiske union vedtatt og er i ferd med å gjennomføre planer som fører til definitiv lukking av kullgruver i vanskeligheter, som drives av foretak i denne sektoren⁽¹⁶⁾. Overvåkningsorganet bemerker at rådsbeslutning 2010/787/EU ikke får anvendelse for EØS/EFTA-statene. Overvåkningsorganet har besluttet å utelukke kullsektoren fra virkeområdet for disse retningslinjene på grunn av sektorens særtrekk.
- 17) Overvåkningsorganets erfaring fra redning og omstrukturering av finansinstitusjoner under den finansielle og økonomiske krisen har vist at særlige regler for finanssektoren kan være nyttige med henblikk på finansinstitusjonenes og finansmarkedenes særtrekk. Foretak som omfattes av egne regler for finanssektoren er derfor utelukket fra virkeområdet for disse retningslinjene.

2. RETNINGSLINJENES VIRKEOMRÅDE

2.1. Sektormessig omfang

- 18) Overvåkningsorganet vil anvende disse retningslinjene på støtte til alle foretak i vanskeligheter, unntatt foretak med virksomhet i kullindustrien⁽¹⁷⁾ eller i stålindustrien⁽¹⁸⁾ samt dem som omfattes av særlige regler for finansinstitusjoner⁽¹⁹⁾, med forbehold for eventuelle særlige regler for foretak i vanskeligheter i en bestemt sektor⁽²⁰⁾.

2.2. Materielt virkeområde: Betydningen av ”foretak i vanskeligheter”

- 19) En avtalepart som foreslår å gi statsstøtte i samsvar med disse retningslinjene til et foretak skal på et objektivt grunnlag påvise at det berørte foretaket er i vanskeligheter som definert i dette avsnitt, med forbehold for de særlige bestemmelsene om krisestøtte og midlertidig omstrukturingsstøtte i nr. 29.
- 20) I disse retningslinjene anses et foretak å være i vanskeligheter når det uten statlig inngripen sannsynligvis ville være dømt til å innstille sin virksomhet på kort eller mellomlang sikt. Et foretak anses derfor å være i vanskeligheter dersom minst én av følgende omstendigheter inntreffer:
- a) For et aksjeselskap⁽²¹⁾, når mer enn halvparten av den tegnede aksjekapitalen⁽²²⁾ har forsvunnet som følge av akkumulerte tap. Dette er tilfellet når det ved fratrekk av de akkumulerte tapene fra reserver (og alle andre elementer generelt anses som en del av selskapets egenkapital) fører til et negativt sammenlagt beløp som overskrider halvparten av den tegnede aksjekapitalen.

⁽¹²⁾ Rådsbeslutning 2010/787/EU av 10. desember 2010 om statsstøtte for å forenkle lukking av ikke-konkurransedyktige kullminer (EUT L 336 av 21.12.2010, s. 24).

⁽¹³⁾ EUT L 336 av 21.12.2010, s. 24.

⁽¹⁴⁾ Rådsforordning (EF) nr. 1407/2002 av 23. juli 2002 om statsstøtte til kullindustrien (EFT L 205 av 2.8.2002, s. 1).

⁽¹⁵⁾ Kommisjonsvedtak nr. 3632/93/EKSF av 28. desember 1993 om fellesskapsregler for statsstøtte til kullindustrien (EFT L 329 av 30.12.1993, s. 12).

⁽¹⁶⁾ Se kommisjonsbeslutninger i sak N 175/2010 – Slovenia, SA 33013 – Polen, N 708/2007 – Tyskland, SA 33033 – Romania og SA 33861 – Ungarn.

⁽¹⁷⁾ Som definert i rådsbeslutning 2010/787/EU.

⁽¹⁸⁾ Som definert i vedlegg II til retningslinjene for regional statsstøtte 2014–2020, vedtak nr. 407/13/COL (EUT L 166 av 5.6.2014, s. 44, og EØS-tillegget til EUT nr. 33 av 5.6.2014, s. 1).

⁽¹⁹⁾ Retningslinjer for anvendelse fra 1. desember 2013 av støttetiltak til fordel for banker i forbindelse med finanskrisen (”retningslinjene for banksektoren 2013”), vedtak nr. 464/13/COL.

⁽²⁰⁾ Det finnes særlige regler av denne typen innenfor sektoren for godstransport med jernbane – se retningslinjene for statsstøtte til jernbaneforetak, vedtak nr. 788/08/COL (EUT L 105 av 21.4.2011, s. 32, og EØS-tillegget til EUT nr. 23 av 21.4.2011, s. 1).

⁽²¹⁾ Dette gjelder særlig de selskapsformene som er nevnt i vedlegg I til europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/34/EU av 26. juni 2013 om årsregnskap, konsolidert årsregnskap og tilhørende beretninger for visse typer foretak, om endring av europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/43/EF og om oppheving av rådsdirektiv 78/660/EØF og 83/349/EØF (EUT L 182 av 29.6.2013, s. 19).

⁽²²⁾ Der det er relevant, omfatter ”aksjekapital” eventuell overkurs.

- b) Dersom det dreier seg om et selskap der minst noen medlemmer har ubegrenset ansvar for selskapets gjeld⁽²³⁾, når mer enn halvparten av selskapets kapital som framgår av selskapets regnskaper har forsvunnet som et resultat av akkumulerte tap.
 - c) Når et foretak er gjenstand for offentlig konkursbehandling eller oppfyller vilkårene for offentlig konkursbehandling etter nasjonal lovgivning.
 - d) Dersom det dreier seg om et annet foretak enn en SMB der, de to siste årene,
 - i. foretakets bokføringsmessige gjeldsgrad er større enn 7,5 og
 - ii. foretakets driftsresultat har ligget under 1,0.
- 21) Et nyopprettet foretak er ikke berettiget til støtte etter disse retningslinjene selv om dets finansielle stilling er usikker. Dette gjelder for eksempel når et nytt foretak oppstår ved avvikling av et tidligere foretak eller ved overtakelse av dette foretakets eiendeler. Et foretak vil i prinsippet anses for nyopprettet i de tre første årene etter at driften ble igangsatt i den relevante sektoren. Først etter denne perioden vil det være støtteberettiget etter disse retningslinjene, forutsatt at
- a) foretaket er et foretak i vanskeligheter som definert i disse retningslinjene, og
 - b) foretaket ikke tilhører et større konsern⁽²⁴⁾, unntatt på vilkårene fastsatt i nr. 22.
- 22) Et foretak som tilhører eller overtas av et større konsern, er normalt ikke støtteberettiget etter disse retningslinjene, med mindre det kan godtgjøres at foretakets vanskeligheter er en følge av dets egen virksomhet og ikke et resultat av vilkårlig kostnadsfordeling innenfor konsernet, og at problemene er for alvorlige til at konsernet selv kan løse dem. Når et foretak i vanskeligheter oppretter et datterforetak, vil datterforetaket sammen med foretaket i vanskeligheter som kontrollerer det anses som et konsern og kunne motta støtte på vilkårene i dette nummer.
- 23) Tatt i betraktning at dets eksistens står i fare, kan et foretak i vanskeligheter ikke anses som et egnet middel til å fremme andre allmennpolitiske mål før dets lønnsomhet er sikret. Overvåkningsorganet er derfor av den oppfatning at dersom vilkårene fastsatt i disse retningslinjene er oppfylt, kan støtte til foretak i vanskeligheter bidra til utviklingen av næringsgrener uten å påvirke samhandelen i et omfang som strider mot de felles interesser, selv om støtten gis i forbindelse med en ordning som allerede er godkjent.
- 24) En rekke forordninger og meldinger på området statsstøtte og andre områder forbyr derfor foretak i vanskeligheter å motta støtte. Ved anvendelse av disse forordningene og meldingene, og med mindre annet er fastsatt i dem, menes med:
- a) "foretak i vanskeligheter" foretak i vanskeligheter i betydningen av nr. 20 i disse retningslinjene, og
 - b) en SMB som har eksistert i under tre år vil ikke anses å være i vanskeligheter med mindre den oppfyller vilkåret i nr. 20 bokstav c).

2.3. Krisestøtte, omstrukturingsstøtte og midlertidig omstrukturingsstøtte

- 25) Disse retningslinjene omhandler tre typer støtte: krisestøtte, omstrukturingsstøtte og midlertidig omstrukturingsstøtte.
- 26) Krisestøtte er per definisjon beregnet på akutte situasjoner i en overgangsperiode. Den skal primært gjøre det mulig å holde et kriserammet foretak i virksomhet lenge nok til at det kan utarbeides en omstrukturings- eller avviklingsplan. Det generelle prinsippet er at krisestøtte gjør det mulig å gi midlertidig støtte til et foretak som står overfor en alvorlig forverring av sin finansielle situasjon, som innebærer en akutt likviditetskrise eller teknisk konkurs. Slik midlertidig støtte bør gi tid til å analysere forholdene som har ført til vanskeligheter, og til å utvikle en egnet plan for å overkomme disse vanskelighetene.
- 27) Omstrukturingsstøtte innebærer ofte mer permanent bistand, og skal gjenopprette mottakerens langsiktige lønnsomhet på grunnlag av en gjennomførbar, sammenhengende og omfattende

⁽²³⁾ Dette gjelder særlig de selskapsformene som er nevnt i vedlegg II til direktiv 2013/34/EU.

⁽²⁴⁾ For å fastsette om et selskap er uavhengig eller inngår i et konsern, vil det tas hensyn til kriteriene fastsatt i vedlegg I til rekommandasjon 2003/361/EF.

omstruktureringsplan, samtidig som det gis rom for et tilstrekkelig eget bidrag og egnet byrdedeling samt begrensning av mulige konkurransevridninger.

- 28) Midlertidig omstruktureringsstøtte er likviditetsbistand utformet for å støtte omstruktureringen av et foretak ved å sørge for de vilkårene som er nødvendige for at mottakeren kan utforme og gjennomføre hensiktsmessige tiltak for å gjenopprette sin langsiktige lønnsomhet. Midlertidig omstruktureringsstøtte kan bare gis SMB og mindre statseide foretak.
- 29) Som unntak fra nr. 19 kan krisestøtte og, når det gjelder SMB og mindre statseide foretak, midlertidig omstruktureringsstøtte, også gis til foretak som ikke er i vanskeligheter i betydningen av nr. 20, men som opplever akutt likviditetsbehov på grunn av eksepjonelle og uforutsette omstendigheter.

2.4. Støtte til å dekke de sosiale kostnadene ved omstrukturering

- 30) Omstrukturering innebærer som regel innskrenking eller avvikling av den berørte virksomheten. En slik innskrenking av virksomheten er ofte nødvendig av rasjonaliserings- og effektivitetshensyn, uavhengig av den kapasitetsreduksjon som kan være satt som vilkår for tildeling av støtte. Uavhengig av de underliggende årsakene vil slike tiltak generelt føre til innskrenkninger i mottakerens arbeidsstyrke.
- 31) Avtalepartenes arbeidslovgivning kan omfatte generelle trygdeordninger, der visse ytelser betales direkte til den overflødige arbeidstakeren. Slike ordninger anses ikke som statsstøtte som omfattes av virkeområdet for EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1.
- 32) Utover slike ytelser til ansatte, er det ikke uvanlig at staten gjennom alminnelige sosiale støtteordninger dekker kostnadene ved et foretaks ytelser overfor overflødige arbeidstakere som går utover dets lov- eller avtalefestede forpliktelser. Dersom slike ordninger gjelder generelt uten næringsavhengige begrensninger for enhver arbeidstaker som oppfyller visse vilkår som er fastlagt på forhånd og som får automatisk anvendelse, anses de ikke å utgjøre støtte i betydningen av artikkel 61 nr. 1 i EØS-avtalen for foretak under omstrukturering. Dersom ordningene på den annen side brukes til å fremme omstrukturering av bestemte næringer, kan de derimot innebære statsstøtte fordi de anvendes selektivt⁽²⁵⁾.
- 33) Et foretaks forpliktelser i henhold til arbeidslovgivningen eller kollektive avtaler med fagforeninger om å gi visse ytelser til overflødige arbeidstakere, slik som arbeidsledighetstrygd eller tiltak for å øke deres mulighet til sysselsetting, inngår i vanlige virksomhetskostnader som et foretak må dekke med sine egne midler. Ethvert statlig bidrag til dekning av disse kostnadene må derfor anses som støtte. Dette gjelder enten utbetaling skjer direkte til foretaket eller til arbeidstakerne gjennom et offentlig organ.
- 34) Overvåkningsorganet har ingen umiddelbare innvendinger mot denne typen støtte til foretak i vanskeligheter, fordi den gir økonomiske fordeler utover det berørte foretakets interesser, letter strukturendringer og demper problemer.
- 35) Foruten å gi direkte økonomisk støtte gis slik støtte ofte i forbindelse med en omstruktureringsordning for opplæring, rådgivning og praktisk hjelp til å finne alternativ sysselsetting og til å etablere seg et annet sted, samt yrkesopplæring og bistand til arbeidstakere som ønsker å starte ny virksomhet. Med tanke på at slike tiltak, som øker overflødige arbeidstakeres sysselsettingsmulighet, bidrar til målet om å dempe sosiale problemer, ser Overvåkningsorganet konsekvent positivt på at slik støtte gis til foretak i vanskeligheter.

⁽²⁵⁾ I sin dom i sak *Frankrike mot Kommisjonen*, C-241/94, EU:C:1996:353 (Kimberly Clark Sopalin), stadfestet Domstolen at de franske myndighetenes finansiering på skjønsmessig grunnlag, med midler fra det nasjonale sysselsettingsfondet, kunne sette visse foretak i en gunstigere situasjon enn andre og dermed utgjøre støtte i betydningen av artikkel 107 nr. 1 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte. I Domstolens dom ble det ikke satt spørsmålsteget ved Kommisjonens konklusjon at støtten var forenlig med det indre marked.

3. FORENLIGHET MED EØS-AVTALENS VIRKEMÅTE

- 36) De omstendigheter der statsstøtte til foretak i vanskeligheter kan godkjennes som forenlig med EØS-avtalens virkemåte, er fastsatt i artikkel 61 nr. 2 og 3 i EØS-avtalen. I henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c) har Overvåkningsorganet myndighet til å godkjenne ”støtte som har som formål å lette utviklingen av enkelte næringsgrener [...], forutsatt at støtten ikke endrer vilkårene for samhandelen i et omfang som strider mot felles interesser.” Dette kan særlig være tilfelle når støtten er nødvendig for å rette opp forskjeller som skyldes markedssvikt eller for å sikre økonomisk og sosial utjevning.
- 37) Støttetiltak til fordel for store foretak må meldes individuelt til Overvåkningsorganet. Overvåkningsorganet kan på visse vilkår godkjenne ordninger for mindre støttebeløp til SMB og mindre statseide foretak. Disse vilkårene er fastsatt i kapittel 6⁽²⁶⁾.
- 38) Ved vurdering av hvorvidt meldt støtte kan erklæres som forenlig med EØS-avtalens virkemåte, vil Overvåkningsorganet vurdere om hvert av følgende kriterier er overholdt:
- a) Bidrag til et veldefinert mål av felles interesse: Et statsstøttetiltak skal sikte mot et mål av felles interesse i samsvar med EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 (avsnitt 3.1).
 - b) Behov for statlig inngripen: Et statsstøttetiltak skal være rettet mot en situasjon der støtte kan gi en faktisk forbedring som markedet ikke kan sørge for selv, for eksempel ved å utbedre en markedssvikt eller avhjelpe et rettferdighets- eller utjevningsproblem (avsnitt 3.2).
 - c) Støttetiltakets hensiktsmessighet: Et støttetiltak vil ikke anses som forenlig dersom det samme målet kan nås med andre, mindre konkurransevridende tiltak (avsnitt 3.3).
 - d) Incentivvirkning: Det skal påvises at støttemottakeren i fravær av støtte ville ha blitt omstrukturert, solgt eller avviklet på en måte som ikke ville ha oppnådd målet av felles interesse (avsnitt 3.4).
 - e) Støttens forholdsmessighet (begrensning av støtten til et minimum): Støtten må ikke overskride det minimum som er nødvendig for å oppnå målet av felles interesse (avsnitt 3.5).
 - f) Unngåelse av utilbørlige negative virkninger på konkurranse og handel mellom avtalepartene: Støttens negative virkninger skal begrenses i tilstrekkelig grad slik at virkningen av tiltaket er overveiende positiv (avsnitt 3.6).
 - g) Innsyn i støtten: Avtalepartene, Overvåkningsorganet, markedsdeltakerne og allmennheten skal ha enkel tilgang til alle relevante rettsakter og til relevante opplysninger om støtten som gis (avsnitt 3.7).
- 39) Dersom noen av ovennevnte kriterier ikke overholdes, vil støtten ikke anses som forenlig med EØS-avtalens virkemåte.
- 40) Det samlede resultatet av visse kategorier av støtteordninger kan dessuten være gjenstand for et krav om en vurdering i etterkant, som beskrevet i nr. 118–120 i disse retningslinjer.
- 41) Dersom et støttetiltak eller vilkårene knyttet til tiltaket (herunder hvordan det finansieres når finansieringsmetoden utgjør en integrert del av statsstøttetiltaket) medfører et unngåelig brudd på EØS-retten, kan støtten ikke erklæres forenlig med EØS-avtalens virkemåte⁽²⁷⁾.
- 42) I dette kapitlet fastsetter Overvåkningsorganet de vilkår hvert av kriteriene i nr. 38 vil vurderes etter.
- 3.1. Bidrag til et mål av felles interesse:**
- 43) Med tanke på hvor viktig muligheten for uttreden av markedet er for produktivitetsveksten, er det å hindre et foretak fra å tre ut av markedet, ikke en tilstrekkelig begrunnelse for å gi støtte. Det bør framlegges klare beviser for at støtten etterstreber et mål av felles interesse, på den måten at

⁽²⁶⁾ Dette hindrer ikke avtalepartene i å melde individuell støtte til SMB og mindre statseide foretak. I slike tilfeller vil Overvåkningsorganet vurdere støtten etter prinsippene i disse retningslinjene.

⁽²⁷⁾ Se for eksempel sak C-156/98 *Tyskland mot Kommisjonen* [2000] EU:C:2000:467, nr. 78, og sak C-333/07 *Régie Networks mot Rhone Alpes Bourgogne* [2008] EU:C:2008:764, nr. 94–116.

den har som mål å forhindre sosiale problemer eller håndtere en markedssvikt (avsnitt 3.1.1) ved å gjenopprette et foretaks langsiktige lønnsomhet (avsnitt 3.1.2).

3.1.1. Påvisning av sosiale problemer eller markedssvikt

- 44) Avtalepartene må vise at mottakerens svikt sannsynligvis vil innebære alvorlige sosiale problemer eller en alvorlig markedssvikt, særlig ved å vise at
- a) arbeidsledigheten i den berørte regionen eller de berørte regionene (på NUTS 2-nivå) er enten
 - i. høyere enn gjennomsnittet i EØS, vedvarende og fulgt av vanskeligheter med å skape nye arbeidsplasser i den eller de berørte regionene, eller
 - ii. høyere enn det nasjonale gjennomsnittet, vedvarende og fulgt av vanskeligheter med å skape nye arbeidsplasser i den eller de berørte regionene,
 - b) det er en risiko for avbrudd i en viktig tjeneste som er vanskelig å erstatte, og der det ville være vanskelig for en konkurrent å bare tre inn (for eksempel en nasjonal infrastrukturleverandør),
 - c) det kan ha negative konsekvenser dersom et foretak med en viktig systemisk rolle i en bestemt region eller sektor trer ut av markedet (for eksempel en leverandør av en viktig innsatsvare),
 - d) det er en risiko for brudd i kontinuiteten i levering av en tjeneste av allmenn økonomisk betydning,
 - e) svikt eller negative incentiver i kredittmarkedene ville tvinge et ellers lønnsomt foretak ut i konkurs,
 - f) det berørte foretakets utreden fra markedet ville føre til et uopprettelig tap av viktig teknisk sakkunnskap, eller
 - g) det ville oppstå lignende situasjoner med særlige problemer som er behørig dokumentert av avtaleparten.

3.1.2. Omstrukturierungsplan og gjenoppretting av langsiktig lønnsomhet

- 45) Omstrukturierungsstøtte i forbindelse med disse retningslinjene kan ikke begrenses til finansiell støtte beregnet på å dekke tidligere tap uten ta for seg årsakene til tapene. Når det gjelder omstrukturierungsstøtte vil Overvåkningsorganet derfor kreve at den berørte avtaleparten framlegger en gjennomførbar, sammenhengende og omfattende omstrukturierungsplan for å gjenopprette mottakerens langsiktige lønnsomhet⁽²⁸⁾. Omstrukturering kan innebære ett eller flere av følgende elementer: Omorganisering og rasjonalisering av mottakerens virksomhet på et mer effektivt grunnlag, noe som vanligvis innebærer at foretaket trekker seg ut av tapsbringende virksomhet; omstrukturering av virksomhet som kan gjøres konkurransedyktig igjen og eventuelt utvidelse av virksomheten til nye og lønnsomme virksomhetsområder. Det innebærer dessuten ofte økonomisk omstrukturering i form av kapitaltilførsler fra nye eller eksisterende aksjeeiere og at eksisterende kreditorer ettergir gjeld.
- 46) Tildelingen av støtte skal derfor være betinget av at omstrukturierungsplanen gjennomføres, som skal være godkjent av Overvåkningsorganet i alle tilfeller av ekstraordinær støtte.
- 47) Omstrukturierungsplanen skal gjenopprette mottakerens langsiktige lønnsomhet innenfor et rimelig tidsrom og på grunnlag av realistiske antakelser om framtidige driftsvilkår som bør utelukke all ytterligere statsstøtte som ikke omfattes av omstrukturierungsplanen. Omstrukturierungsperioden bør være så kort som mulig. Omstrukturierungsplanen må framlegges for Overvåkningsorganet med alle nødvendige opplysninger, særlig opplysningene i dette avsnitt (3.1.2).
- 48) Omstrukturierungsplanen skal omfatte en kartlegging av årsakene til støttemottakerens vanskeligheter og mottakerens egne svakheter samt en redegjørelse for hvordan de foreslåtte omstruktureringstiltakene vil løse mottakerens underliggende problemer.

⁽²⁸⁾ En veiledende mal for omstrukturierungsplan finnes i vedlegg II.

- 49) Omstruktureringsplanen skal inneholde opplysninger om mottakerens forretningsmodell, som viser hvordan planen vil føre til langsiktig lønnsomhet. Dette bør særlig omfatte opplysninger om mottakerens organisasjonsstruktur, finansiering, foretaksstyring og alle andre relevante aspekter. Omstruktureringsplanen bør omfatte en vurdering av hvorvidt mottakerens vanskeligheter kunne ha vært unngått gjennom hensiktsmessige og raske tiltak fra ledelsens side og, der dette er tilfelle, vise at ledelsen har vedtatt egnede endringer. Dersom støttmottakerens vanskeligheter skyldes mangler i forretningsmodellen eller foretaksstyringen, kreves hensiktsmessige endringer.
- 50) Det forventede resultatet av den planlagte omstruktureringen bør påvises i et grunnleggende scenario samt i et pessimistisk (eller verst tenkelig) scenario. For dette formål bør det i omstruktureringsplanen blant annet tas hensyn til den nåværende situasjonen og framtidsutsiktene for tilbud og etterspørsel på det relevante produktmarkedet og de viktigste kostnadsdriverne i sektoren ut fra et grunnscenario og et negativt scenario, samt til mottakerens særlige sterke og svake sider. Antakelser bør sammenlignes med egnede sektorspesifikke referanseverdier og bør eventuelt tilpasses etter lands- og sektorspesifikke forhold. Mottakeren bør framlegge en markedsundersøkelse og en følsomhetsanalyse som angir de drivende parametrene for støttmottakerens ytelse og risikofaktorene framover.
- 51) Mottakerens gjenopprettede lønnsomhet bør hovedsakelig bygge på interne tiltak, som særlig innebærer å trekke seg ut av virksomhet som ville forbli strukturelt tapsbringende på mellomlang sikt. Gjenoppretting av lønnsomhet kan ikke avhenge av optimistiske antakelser om eksterne faktorer som variasjon i priser, etterspørsel etter eller tilgang til knappe ressurser, og kan heller ikke koples til at støttmottakeren overtreffer markedet og konkurrentene eller innleder ny virksomhet eller utvider sin virksomhet på områder der mottakeren mangler erfaring og ikke har resultater å vise til (med mindre dette er behørig grunnlagt og nødvendig på grunn av diversifisering og lønnsomhet).
- 52) Langsiktig lønnsomhet oppnås når et foretak kan framvise en tilstrekkelig kapitalavkastning etter å ha dekket alle sine kostnader, herunder avskrivnings- og finansieringskostnader. Det omstrukturerte foretaket bør kunne konkurrere på markedet av egen kraft.

3.2. Behov for statlig inngripen

- 53) Avtaleparter som har til hensikt å gi omstruktureringsstøtte, må framlegge en sammenligning med et troverdig alternativt scenario som ikke innebærer statsstøtte, og som viser hvordan det relevante målet eller målene i avsnitt 3.1.1 ikke ville kunne nås, eller ville nås i mindre grad, etter det alternative scenarioet. Disse scenarioene kan for eksempel omfatte gjeldssanering, overdragelse av midler, tilførsel av privat kapital, salg til en konkurrent eller oppdeling, i hvert tilfelle gjennom insolvensbehandling eller sanering eller på annen måte.

3.3. Egnethet

- 54) Avtalepartene bør sikre at støtten gis i den formen som gjør at målet nås på en minst mulig konkurransevridende måte. For foretak i vanskeligheter kan dette oppnås ved å sikre at støtten gis i en form som egner seg til å løse mottakerens vanskeligheter og at omfanget av støtten er tilstrekkelig. I dette avsnittet fastsettes kravene som må oppfylles for å påvise at et støttetiltak er hensiktsmessig.

3.3.1. Krisestøtte

- 55) For at krisestøtten kan godkjennes av Overvåkningsorganet må den oppfylle følgende vilkår:
- a) Den må bestå av midlertidig likviditetsstøtte i form av lånegarantier eller lån.
 - b) Den finansielle kostnaden for lånet eller, ved lånegarantier, den samlede finansielle kostnaden for det garanterte lånet, inkludert lånerente og garantipremien, må være i samsvar med nr. 56.
 - c) Med mindre annet angis i bokstav d) under, skal ethvert lån tilbakebetales og enhver garanti skal utløpe innen en periode på høyst seks måneder etter den første utbetalingen til støttmottakeren.

- d) Avtalepartene skal forplikte seg til senest seks måneder etter at krisestøttetiltaket er godkjent eller, i tilfelle av støtte som ikke er meldt, senest seks måneder etter den første utbetalingen til støttemottakeren, å framlegge følgende for Overvåkningsorganet:
- i. bevis på at lånet er tilbakebetalt i sin helhet og/eller at garantien er opphevet eller,
 - ii. forutsatt at støttemottakeren kan betraktes som et foretak i vanskeligheter (og ikke bare står overfor et akutt likviditetsbehov under de forhold som er angitt i nr. 29 over), en omstrukturingsplan som fastsatt i avsnitt 3.1.2. Etter at en omstrukturingsplan er framlagt, forlenges godkjenningen av krisestøtten automatisk fram til Overvåkningsorganet gjør sitt endelige vedtak om omstrukturingsplanen, med mindre Overvåkningsorganet beslutter at en slik forlengelse ikke er berettiget eller bør begrenses i tid eller omfang. Så snart en omstrukturingsplan som det er søkt om støtte til er innført og er under gjennomføring, vil alle videre støtte anses som omstrukturingsstøtte, eller
 - iii. en avviklingsplan der det på en grunnlagt måte angis de trinn som fører til avvikling av støttemottakeren innenfor en rimelig frist uten ytterligere støtte.
- e) Krisestøtte kan ikke brukes til å finansiere strukturelle tiltak slik som oppkjøp av betydelige virksomheter eller eiendeler, med mindre de er nødvendige for støttemottakerens overlevelse i kriseperioden.
- 56) Nivået på den prisen støttemottakeren må betale for krisestøtten bør stå i forhold til mottakerens underliggende kredittverdighet, idet det ses bort fra de midlertidige virkningene av både likviditetsvanskeligheter og statsstøtte, og den bør gi støttemottakeren et incentiv til å tilbakebetale støtten så snart som mulig. Overvåkningsorganet vil derfor kreve at renten fastsettes til et nivå som ikke er under referanserenten angitt i retningslinjene for referanse- og kalkulasjonsrenten⁽²⁹⁾ for svake foretak som tilbyr normale sikkerhetsnivåer (for tiden ettårig IBOR pluss 400 basispoeng)⁽³⁰⁾, og som skal økes med minst 50 basispoeng for krisestøtte hvis godkjenning kan forlenges i samsvar med nr. 55 bokstav d) ii.
- 57) Dersom det er bevis for at renten i nr. 56 ikke utgjør en korrekt standardverdi for referansemåling, for eksempel dersom den avviker vesentlig fra markedets prissetting av lignende instrumenter som mottakeren nylig har utstedt, kan Overvåkningsorganet tilpasse det påkrevde rentenivået deretter.

3.3.2. Omstrukturingsstøtte

- 58) Det står avtalepartene fritt til å velge i hvilken form omstrukturingsstøtten skal gis. Når de gjør det, bør de imidlertid sikre at den valgte støtteformen er hensiktsmessig med tanke på det problemet støtten skal løse. Avtalepartene bør særlig vurdere om støttemottakerens problemer er knyttet til likviditet eller insolvens og velge egnede støtteformer for å løse de påviste problemene. Ved insolvensproblemer kan det for eksempel være hensiktsmessig å øke eiendelene gjennom rekapitalisering, mens det i en situasjon der problemene hovedsakelig er knyttet til likviditet, kan være tilstrekkelig med bistand gjennom lån eller lånegarantier.

3.4. Incentivvirkning

- 59) Avtalepartene som har til hensikt å gi omstrukturingsstøtte, må dokumentere at støttemottakeren i fravær av støtte ville måtte omstruktureres, selges eller avvikles på en måte som ikke ville oppnå målet av felles interesse angitt i avsnitt 3.1.1. Denne dokumentasjonen kan inngå i analysen framlagt i samsvar med nr. 53.

3.5. Støttens forholdsmessighet / begrensnings av støtten til et minimum

3.5.1. Krisestøtte

- 60) Krisestøtte må begrenses til det beløpet som er nødvendig for at støttemottakeren skal kunne fortsette sin virksomhet i seks måneder. Ved fastsettelse av dette beløpet vil det tas hensyn til resultatet av formelen i vedlegg I. Enhver støtte som overskrider resultatet av denne beregningen,

⁽²⁹⁾ Regler for gjeldende rentesatser: referanse- og kalkulasjonsrenter ("Retningslinjene for referanse- og kalkulasjonsrenten"), vedtak nr. 788/08/COL (EUT L 105 av 21.4.2011, s. 32, og EØS-tillegget til EUT nr. 23 av 21.4.2011, s. 1).

⁽³⁰⁾ For å unngå tvil om prisen for krisestøtte får tabellen over lånemarginer i retningslinjene for referanse- og kalkulasjonsrenten ikke anvendelse på støtte som vurderes etter disse retningslinjene.

vil bare godkjennes dersom den er behørig begrunnet gjennom en likviditetsplan der det redegjøres for støttemottakerens likviditetsbehov de neste seks månedene.

3.5.2. Omstrukturingsstøtte

- 61) Beløpet og andelen av omstrukturingsstøtten må begrenses til det som er absolutt nødvendig for at omstruktureringen skal kunne gjennomføres, sett på bakgrunn av de finansielle midler som foretaket, dets aksjeeiere eller konsernet det tilhører, har til rådighet. Det må særlig sikres et tilstrekkelig eget bidrag til kostnadene for omstruktureringen og byrdedelingen, som angitt nærmere i dette avsnitt (3.5.2). En slik vurdering skal ta i betraktning all krisestøtte som allerede er gitt.

3.5.2.1. Eget bidrag

- 62) Det kreves et betydelig bidrag⁽³¹⁾ til omstrukturingskostnadene fra støttemottakerens egne midler, fra aksjeeierne eller kreditorene, fra det konsernet mottakeren tilhører eller fra nye investorer. Dette egenbidraget bør normalt kunne sammenlignes med den støtten som gis med hensyn til virkninger for mottakerens solvens eller likviditetssituasjon. Når støtten som skal gis for eksempel forbedrer mottakerens egenkapital, bør egenbidraget på lignende måte omfatte tiltak som forbedrer egenkapitalen, slik som anskaffelse av ny egenkapital fra store aksjeeiere, nedskrivning av eksisterende gjelds- og kapitalpapirer, konvertering av eksisterende gjeld til egenkapital eller anskaffelse av ny ekstern egenkapital på markedsvilkår. Overvåkningsorganet vil ta hensyn til i hvilket omfang egenbidraget har en virkning som kan sammenlignes med den gitte støttens virkning, ved vurdering av det nødvendige omfanget av tiltakene for å begrense konkurransevridninger i samsvar med nr. 90.
- 63) Bidragene må være reelle, dvs. faktiske, noe som utelukker all framtidig forventet fortjeneste, som kontantstrøm, og de må være så store om mulig. Bidraget fra staten eller et offentlig selskap kan bare tas i betraktning dersom det ikke inneholder statsstøtte. Dette kan særlig være tilfellet når bidraget gis av et foretak som er uavhengig av den støttebevilgende myndigheten (slik som statseide banker eller offentlige holdingselskap) og som treffer investeringsbeslutningen etter egne kommersielle interesser⁽³²⁾.
- 64) Et eget bidrag vil normalt anses for å være tilstrekkelig dersom det utgjør minst 50 % av omstrukturingskostnadene. I unntakstilfeller og under særlig vanskelige omstendigheter, noe som avtaleparten skal påvise, kan Overvåkningsorganet godta bidrag som er mindre enn 50 % av omstrukturingskostnadene, forutsatt at bidragsbeløpet fortsatt er betydelig.

3.5.2.2. Byrdedeling

- 65) Dersom statsstøtte gis i en form som forbedrer mottakerens egenkapital, for eksempel når staten gir tilskudd, tilfører kapital eller avskriver gjeld, kan dette beskytte aksjeeierne og uprioriterte kreditorer fra konsekvensene av deres valg om å investere i støttemottakeren. Dette kan skape atferdsrisiko og undergrave markedsdisiplinen. Støtte til å dekke tap bør følgelig bare gis på vilkår som omfatter tilstrekkelig byrdedeling mellom eksisterende investorer.
- 66) Hensiktsmessig byrdedeling innebærer vanligvis at eksisterende aksjeeiere og eventuelt uprioriterte kreditorer må dekke hele tapet. Uprioriterte kreditorer bør bidra til å dekke tapet ved at de viktigste relevante instrumentene konverteres til egenkapital eller nedskrives. Statlig inngripen bør derfor bare skje etter at alle tap er redegjort for og tilskrevet eksisterende aksjeeiere og innehavere av uprioritert gjeld.⁽³³⁾ Under alle omstendigheter bør kontantstrømmer fra mottakeren til innehavere av egenkapital eller uprioritert gjeld hindres i omstrukturingsperioden i den grad det er juridisk mulig, med mindre dette på en uforholdsmessig måte påvirker dem som har tilført ny kapital.

⁽³¹⁾ Dette bidraget må ikke inneholde støtte. Dette er for eksempel ikke tilfelle når det dreier seg om et lån med statlig rentegaranti eller offentlige garantier som inneholder støtteelementer.

⁽³²⁾ Se for eksempel Kommisjonens beslutning i sak SA.32698 *Air Åland*.

⁽³³⁾ For dette formål må foretakets balanse fastsettes på det tidspunktet støtten gis.

- 67) Hensiktsmessig byrdedeling innebærer også at all statsstøtte som forbedrer mottakerens egenkapital, bør gis på vilkår som gir staten en rimelig del av mottakerens framtidige gevinst med tanke på den mengden statlig kapital som er tilført sammenlignet med selskapets gjenværende kapital etter at tapene er dekket.
- 68) Overvåkningsorganet kan tillate unntak fra full gjennomføring av tiltakene i nr. 66 der disse tiltakene ellers ville føre til uforholdsmessige resultater. Slike situasjoner kan omfatte tilfeller der støttebeløpet er lite i forhold til egenbidraget, eller der den berørte avtaleparten viser at uprioriterte kreditorer ville oppnå mindre utbytte enn ved en vanlig konkursbehandling og dersom det ikke ble gitt statsstøtte.
- 69) Overvåkningsorganet vil ikke systematisk kreve et bidrag fra prioriterte kreditorer for å gjenopprette en støttemottakers egenkapital. Alle slike bidrag kan imidlertid behandles som grunnlag for å redusere det nødvendige omfanget av tiltak for å begrense konkurransevriddinger i samsvar med nr. 90.

3.6. Negative virkninger

3.6.1. Prinsippet om engangsstøtte

- 70) For å redusere atferdsrisiko, incentiver til overdreven risikovillighet og mulige konkurransevriddinger bør støtte til foretak i vanskeligheter bare gis i forbindelse med én omstrukturering. Dette kalles prinsippet om engangsstøtte. Når et foretak som allerede har mottatt støtte i henhold til disse retningslinjene, har behov for ytterligere støtte, viser dette at foretakets vanskeligheter enten er tilbakevendende eller ikke ble håndtert på en tilfredsstillende måte da den tidligere støtte ble gitt. Gjentatt statlig inngripen vil sannsynligvis føre til atferdsrisiko og konkurransevriddinger som strider mot de felles interesser.
- 71) Når planlagt krise- eller omstrukturingsstøtte meldes til Overvåkningsorganet, må avtaleparten angi om det berørte foretaket allerede har mottatt omstrukturingsstøtte eller midlertidig omstrukturingsstøtte, herunder eventuell støtte som ble gitt før disse retningslinjene trådte i kraft og eventuell støtte som ikke er meldt⁽³⁴⁾. Dersom dette er tilfellet og det er gått mindre enn ti år siden støtten ble gitt, siden omstruktureringen ble avsluttet eller siden gjennomføringen av omstrukturingsplanen ble innstilt (der den siste av disse datoene gjelder), vil Overvåkningsorganet ikke tillate ytterligere støtte i henhold til disse retningslinjene.
- 72) Unntak fra denne regelen tillates i følgende tilfeller:
- a) når omstrukturingsstøtte gis etter at krisestøtte er gitt som del av et enkeltstående omstruktureringstiltak,
 - b) når krisestøtte eller midlertidig omstrukturingsstøtte er gitt i samsvar med disse retningslinjene og denne støtten ikke ble etterfulgt av omstrukturingsstøtte, dersom
 - i. det med rimelighet kunne antas at mottakeren ville bli lønnsom på lang sikt med støtte gitt etter disse retningslinjene, og
 - ii. ny krise- eller omstrukturingsstøtte blir nødvendig etter minst fem år som følge av uforutsigbare omstendigheter⁽³⁵⁾ som foretaket ikke er ansvarlig for,
 - c) under eksepsjonelle og uforutsigbare omstendigheter som foretaket ikke er ansvarlig for.
- 73) Endringer i mottakerforetakets eierforhold etter støttetildelingen eller etter rettslig eller administrativ behandling med sikte på å gjenopprette en sunn økonomi i foretaket, redusere dets fordringer eller slette tidligere gjeld, berører på ingen måte anvendelsen av prinsippet om engangsstøtte når det er det samme foretaket som viderefører sin virksomhet.

⁽³⁴⁾ Når det gjelder ikke-meldt støtte vil Overvåkningsorganet i sin vurdering ta hensyn til muligheten for at støtten kunne blitt erklært forenlig med EØS-avtalens virkemåte på en annen måte enn krise- og omstrukturingsstøtte.

⁽³⁵⁾ En uforutsigbar omstendighet er noe som ikke på noen måte kunne forutses av det støttemottakende foretakets ledelse da omstrukturingsplanen ble utarbeidet, og som ikke skyldes forsømmelser eller feil fra ledelsens side eller beslutninger truffet av konsernet foretaket tilhører.

- 74) Når et konsern har mottatt krisestøtte, omstrukturingsstøtte eller midlertidig omstrukturingsstøtte, vil Overvåkningsorganet normalt ikke tillate ytterligere krise- eller omstrukturingsstøtte til selve konsernet eller noen av enhetene som tilhører konsernet med mindre det er gått ti år siden støtten ble gitt, siden omstruktureringen ble avsluttet eller siden gjennomføringen av omstrukturingsplanen ble innstilt, der den siste av disse datoene gjelder. Dersom en enhet som tilhører et konsern har mottatt krisestøtte, omstrukturingsstøtte eller midlertidig omstrukturingsstøtte, vil konsernet som helhet samt de øvrige enhetene i konsernet beholde retten til å motta krise- eller omstrukturingsstøtte (forutsatt at de øvrige vilkårene i disse retningslinjene er oppfylt), med unntak av enheten som tidligere har mottatt støtte. Avtalepartene må vise at ingen støtte overføres fra konsernet eller andre enheter i konsernet til enheten som tidligere har mottatt støtte.
- 75) Når et overtak overtar eiendelene i et annet foretak, særlig et foretak som har vært omfattet av en av framgangsmåtene omhandlet i nr. 73 eller av en kollektiv konkursbehandling etter nasjonal lovgivning og som allerede har mottatt krisestøtte, omstrukturingsstøtte eller midlertidig omstrukturingsstøtte, er kjøperen ikke underlagt prinsippet om engangsstøtte, forutsatt at det ikke er noen økonomisk sammenheng mellom det gamle foretaket og kjøperen⁽³⁶⁾.

3.6.2. Tiltak for å begrense konkurransevriddinger

- 76) Når det gis omstrukturingsstøtte, må det treffes tiltak for å begrense konkurransevriddinger slik at de negative virkningene for handelsvilkårene blir så små som mulig, og slik at de positive virkningene oppveier for skadevirkningene. Overvåkningsorganet vil vurdere disse tiltakenes hensiktsmessige form og omfang i samsvar med dette avsnitt (3.6.2).

3.6.2.1. Arten og utformingen av tiltak for å begrense konkurransevriddinger

- 77) Med forbehold for nr. 84 vil tiltak for å begrense konkurransevriddinger vanligvis være i form av strukturelle tiltak. Når det er hensiktsmessig for å håndtere konkurransevriddinger i særlige tilfeller, kan Overvåkningsorganet godta andre atferdsmessige tiltak enn dem som er angitt i nr. 84 eller markedsåpningstiltak i stedet for noen av eller alle de strukturelle tiltakene som ellers ville vært nødvendige.

Strukturelle tiltak – avhendinger og reduksjon av forretningsvirksomhet

- 78) På grunnlag av en vurdering i samsvar med kriteriene for måling av tiltak for å begrense konkurransevriddinger (omhandlet i avsnitt 3.6.2.2) kan det kreves at foretak som drar nytte av omstrukturingsstøtte, avhender eiendeler eller reduserer sin kapasitet eller sitt markedsnærvar. Slike tiltak bør særlig gjennomføres på markeder der foretaket vil ha en betydelig markedsposisjon etter omstrukturering, særlig markeder med betydelig overkapasitet. Avhendinger for å begrense konkurransevriddinger bør skje umiddelbart, idet det tas hensyn til den typen eiendel som avhendes og eventuelle hindringer for at den avhendes⁽³⁷⁾, og i alle tilfeller innen utløpet av omstrukturingsplanens varighet. Avhendinger, nedskrivninger og avslutning av tapsgivende virksomhet som uansett ville vært nødvendig for å gjenopprette langsiktig lønnsomhet, vil på bakgrunn av prinsippene fastsatt i avsnitt 3.6.2.2 generelt ikke anses som tilstrekkelig til å motvirke konkurransevriddinger.
- 79) For at slike tiltak skal øke konkurransen og bidra til det indre marked, bør de fremme markedsetablering for nye konkurrenter, utvidelse for eksisterende små konkurrenter eller grensekryssende virksomhet. Forskansing bak nasjonale grenser og fragmentering av det indre marked bør unngås.
- 80) Tiltak for å begrense konkurransevriddinger bør ikke føre til en forverring av markedsstrukturen. Strukturelle tiltak bør derfor normalt ta form av avhending av lønnsomme selvstendige foretak som dersom de drives av en egnet kjøper kan konkurrere effektivt på lang sikt. Dersom en slik

⁽³⁶⁾ Se forente saker *Italia og SIM 2 Multimedia mot Kommisjonen*, C-328/99 og C-399/00, EU:C:2003:252, forente saker *Hellas og andre mot Kommisjonen*, T-415/05, T-416/05 og T-423/05, EU:T:2010:386 og sak *Ryanair mot Kommisjonen*, T-123/09, EU:T:2012:164 (stadfestet etter anke i Den europeiske unions domstol i sak C-287/12 P, EU:C:2013:395).

⁽³⁷⁾ Det kan for eksempel være mulig å selge en portefølje eller individuelle eiendeler, noe som derfor bør skje, på betydelig kortere tid enn det tar å selge en virksomhet i fortsatt drift, særlig når virksomheten først må skilles ut fra en større enhet.

forretningsenhet ikke finnes, kan støttemottakeren skille ut og deretter avhende en eksisterende og hensiktsmessig finansiert virksomhet, og dermed skape en ny og lønnsom enhet som bør kunne konkurrere i markedet. Strukturelle tiltak som utelukkende har form av avhending av eiendeler og som ikke omfatter opprettelse av en ny, lønnsom virksomhet som er i stand til å konkurrere i markedet, er mindre effektive med hensyn til å opprettholde konkurranse, og vil derfor bare godtas i unntakstilfeller der den berørte avtaleparten kan dokumentere at ingen andre former for strukturelle tiltak ville være mulige, eller at andre strukturelle tiltak ville bringe foretakets økonomiske lønnsomhet i alvorlig fare.

- 81) Mottakeren bør fremme avhending, for eksempel gjennom avgrensning av virksomhet og ved å samtykke i å ikke verve kunder hos den avhendede virksomheten.
- 82) Dersom det viser seg å være vanskelig å finne en kjøper til de eiendelene støttemottakeren ønsker å selge, må støttemottakeren så snart den blir oppmerksom på disse vanskelighetene, identifisere alternative avhendinger eller tiltak som må treffes i forbindelse med det eller de berørte markedene, dersom den første avhendingen mislykkes.

Atferdsmessige tiltak

- 83) Atferdsmessige tiltak har som mål å sikre at støtten bare brukes til å finansiere gjenoppretting av langsiktig lønnsomhet, og at den ikke misbrukes for å forlenge alvorlige og vedvarende vridninger av markedsstrukturene eller for å beskytte mottakeren mot sunn konkurranse.
- 84) Følgende atferdsmessige tiltak må anvendes i alle tilfeller for å unngå å undergrave virkningene av strukturelle tiltak, og bør i prinsippet pålegges så lenge omstrukturingsplanen varer:
- a) Det bør kreves at mottakere avstår fra å kjøpe aksjer i andre selskaper i løpet av omstrukturingsperioden, unntatt når det er helt nødvendig for å sikre støttemottakerens langsiktige lønnsomhet. Dette har som mål å sikre at støtten brukes til å gjenopprette lønnsomheten og ikke til å finansiere investeringer eller til å utvide mottakerens nærvær i eksisterende eller nye markeder. Ved melding kan slike oppkjøp tillates av Overvåkningsorganet som ledd i omstrukturingsplanen.
- b) Støttemottakere kan ikke omtale statsstøtte som en konkurransefordel i markedsføringen av sine produkter og tjenester.
- 85) Det kan i unntakstilfeller være nødvendig å kreve at støttemottakere avstår fra kommersiell atferd som sikter mot hurtig utvidelse av deres markedsandel for bestemte produkter og geografiske markeder ved å tilby vilkår (for eksempel priser og handelsvilkår) som ikke kan matches av konkurrenter som ikke mottar statsstøtte. Slike begrensninger anvendes bare dersom ingen strukturelle eller atferdsmessige tiltak i tilstrekkelig grad kan avhjelpe påviste konkurransevridninger, og der et slikt tiltak i seg selv ikke begrenser konkurransen i det berørte markedet. Ved anvendelse av et slikt krav vil Overvåkningsorganet sammenligne de vilkårene mottakeren tilbyr med de som tilbys av troverdige konkurrenter med en betydelig markedsandel.

Markedsåpningstiltak

- 86) I sin generelle vurdering vil Overvåkningsorganet ta hensyn til mulige forpliktelser fra avtalepartens side når det gjelder vedtakelse av tiltak, enten av avtaleparten selv eller av støttemottakeren, som har som mål å fremme mer åpne, sunnere og mer konkurransedyktige markeder, for eksempel ved å fremme etablering i eller utreden av markedet. Dette kan særlig omfatte tiltak for å åpne visse markeder som er direkte eller indirekte knyttet til støttemottakerens virksomhet for andre EØS-aktører i samsvar med EØS-retten. Slike initiativer kan erstatte andre tiltak for å begrense konkurransevridninger som normalt vil kreves av mottakeren.

3.6.2.2. Avstemming av tiltak for å begrense konkurransevridninger

- 87) Tiltak for å begrense konkurransevridninger bør være rettet mot så vel atferdsrisiko som mulige vridninger i det markedet der mottakeren utøver virksomhet. Omfanget av disse tiltakene vil avhenge av flere faktorer, særlig størrelsen på og arten av støtten og vilkårene støtten gis på,

mottakerens størrelse⁽³⁸⁾ og relative betydning i markedet samt det berørte markedets kjennetegn og i hvor stor grad det fortsatt er problemer med atferdsrisiko etter at tiltak for eget bidrag og byrdedeling er vedtatt.

- 88) Overvåkningsorganet vil særlig vurdere støttens størrelse, der dette er mulig ved hjelp av tilnærmet beregning, og art både i absolutte tall og i forhold til mottakerens eiendeler og størrelsen på markedet som helhet.
- 89) Med hensyn til støttemottakerens størrelse og relative betydning på sitt marked eller sine markeder både før og etter omstrukturering vil Overvåkningsorganet vurdere disse for å evaluere støttens sannsynlige virkninger på disse markedene sammenlignet med det sannsynlige resultatet uten statsstøtte. Tiltakene vil bli utformet i henhold til karaktertrekk ved markedet⁽³⁹⁾, for å sikre at effektiv konkurranse opprettholdes.
- 90) I forbindelse med atferdsrisiko vil Overvåkningsorganet dessuten vurdere størrelsen på eget bidrag og graden av byrdedeling. Større eget bidrag og større grad av byrdedeling enn det som kreves etter avsnitt 3.5.2. ved å begrense støttebeløpet og atferdsrisiko, kan redusere behovet for tiltak for å begrense konkurransevriddinger.
- 91) Ettersom omstrukturingsvirksomhet kan true med å undergrave det indre marked, vil tiltak for å begrense konkurransevriddinger som bidrar til å sikre fortsatt åpne og konkurranseutsatte nasjonale markeder, betraktes som positivt.
- 92) Tiltak for å begrense konkurransevriddinger bør ikke forringe utsiktene til at støttemottakeren gjenoppretter sin lønnsomhet, noe som kan være tilfelle dersom et tiltak er meget kostbart å gjennomføre eller, i unntakstilfeller som er behørig begrunnet av den berørte avtaleparten, vil redusere mottakerens virksomhet i et omfang som vil bringe gjenopprettingen av lønnsomhet i fare, og de bør heller ikke vedtas på bekostning av forbrukerne og konkurransen.
- 93) Støtte til å dekke de sosiale kostnadene ved en omstrukturering av den typen som beskrives i nr. 32–35, skal være klart angitt i omstruktureringsplanen, ettersom støtte til sosiale tiltak som utelukkende kommer oppsagte arbeidstakere til gode, ikke tas i betraktning ved fastsettelse av omfanget av tiltak for å begrense konkurransevriddinger. I den felles interesse vil Overvåkningsorganet innenfor rammen av omstruktureringsplanen sørge for at de sosiale følgene av omstruktureringen i andre parter i EØS-avtalen enn den staten som tildeler støtten, begrenses til et minimum.

3.6.3. Mottakere av tidligere ulovlig støtte

- 94) Når foretaket i vanskeligheter tidligere har mottatt ulovlig støtte, og Overvåkningsorganet har gjort et negativt vedtak i forbindelse med denne støtten med krav om tilbakebetaling, og når støtten ikke er blitt tilbakebetalt, i strid med protokoll 3 del II artikkel 14⁽⁴⁰⁾, vil det ved vurdering av enhver støtte i henhold til disse retningslinjene som skal gis til det samme foretaket, for det første tas hensyn til den kumulative virkningen av den gamle og den nye støtten, og for det andre til det faktum at den gamle støtten ikke er tilbakebetalt⁽⁴¹⁾.

3.6.4. Særlige vilkår knyttet til godkjenning av støtte

- 95) Overvåkningsorganet kan pålegge de vilkår og forpliktelser som det anser som nødvendige for å sikre at støtten ikke vrir konkurransen i et omfang som strider mot felles interesser, dersom den berørte avtaleparten ikke har forpliktet seg til å vedta slike bestemmelser. Overvåkningsorganet kan for eksempel kreve at avtaleparten selv treffer visse tiltak for å pålegge mottakeren visse forpliktelser eller at den avstår fra å gi mottakeren andre former for støtte i omstrukturingsperioden.

⁽³⁸⁾ I denne sammenheng kan Overvåkningsorganet også ta hensyn til om mottakeren er en mellomstor bedrift eller et stort foretak.

⁽³⁹⁾ Det vil særlig tas hensyn til konsentrasjonsnivåer, kapasitetsbegrensninger, lønnsomhetsnivåer samt etablerings- og utvidelseshindringer.

⁽⁴⁰⁾ Protokoll 3 til avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkningsorgan og en domstol ("protokoll 3").

⁽⁴¹⁾ Sak *Textilwerke Deggendorf mot Kommisjonen og andre*, C-355/95 P, EU:C:1997:241.

3.7. Åpenhet

- 96) Avtalepartene skal sikre at følgende opplysninger offentliggjøres på et samlet statsstøttenettsted på nasjonalt eller regionalt plan:
- Den fullstendige teksten til den godkjente støtteordningen eller til vedtaket om bevilgning av individuell støtte og dens gjennomføringsbestemmelser, eller en lenke til den.
 - Identiteten til bevilgende myndighet(er).
 - Identiteten til individuelle støttemottakere, formen og beløpet når det gjelder støtten som gis hver støttemottaker, tildelingsdato, typen foretak (SMB / store foretak), støttemottakerens region (på NUTS II-nivå) og den økonomiske sektoren som støttemottakeren fortrinnsvis utøver virksomhet i (NACE-gruppenivå)⁽⁴²⁾.

Et slikt krav kan oppheves for individuell støtte under 500 000 euro. For støtteordninger i form av skattefordeler, kan det gis opplysninger om individuelle støttebeløp⁽⁴³⁾ innenfor følgende intervaller (i millioner euro): [0,5–1], [1–2], [2–5], [5–10], [10–30], [30 og mer].

Disse opplysningene skal offentliggjøres etter at vedtaket om tildeling av støtten er gjort, og skal bevares i minst ti år og være tilgjengelige for allmennheten uten restriksjoner⁽⁴⁴⁾. Avtalepartene vil ikke bli pålagt å framlegge disse opplysningene før 1. juli 2016⁽⁴⁵⁾.

4. OMSTRUKTURERINGSSTØTTE I STØTTEBERETTIGEDE OMRÅDER

- 97) Med hjemmel i EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav a) og c) kan Overvåkningsorganet anse statsstøtte gitt for å fremme den økonomiske utviklingen i visse vanskeligstilte områder innenfor EØS som forenlig med EØS-avtalens virkemåte. Overvåkningsorganet vil derfor ta hensyn til regionale utviklingsbehov ved vurdering av omstruktureringsstøtte i støtteberettigede områder. Det faktum at et kriserammet foretak ligger i et støtteberettiget område, er imidlertid i seg selv ikke nok til å rettferdiggjøre en liberal praksis med hensyn til omstruktureringsstøtte. På mellomlang til lang sikt er det ikke til fordel for en region at foretak holdes kunstig i live. For å fremme regionalutvikling er det videre i regionens egen interesse å benytte sine midler på en slik måte at det raskest mulig utvikles lønnsom og bærekraftig alternativ virksomhet. Endelig må konkurransevidningene begrenses mest mulig også ved støtte til foretak i støtteberettigede områder. I denne forbindelse må det også tas hensyn til mulige skadelige ringvirkninger i det berørte området eller andre støtteberettigede områder.
- 98) Kriteriene fastsatt i kapittel 3 får dermed tilsvarende anvendelse på støtteberettigede områder, også når regionale utviklingsbehov tas i betraktning. Med mindre annet er fastsatt i statsstøttereglene for en bestemt sektor, vil Overvåkningsorganet i støtteberettigede områder anvende bestemmelsene i avsnitt 3.6.2 på tiltak for å begrense konkurransevidninger på en slik måte at de negative systemvirkningene for regionen begrenses. Dette kan særlig innebære mindre strenge krav til reduksjon av kapasitet eller markedsnærver. I slike tilfeller ville det skjelnes mellom områder som er berettiget til regionalstøtte etter EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav a) og områder som er berettiget til regionalstøtte etter EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c), for å ta hensyn til at de regionale problemene er alvorligere i førstnevnte områder. Når spesifikke omstendigheter i støtteberettigede områder krever det, for eksempel når en støttemottaker har særlige problemer med å skaffe ny markedsfinansiering fordi den ligger i et støtteberettiget område, kan Overvåkningsorganet godta et bidrag som er mindre enn 50 % av omstruktureringskostnadene ved anvendelse av nr. 64.

⁽⁴²⁾ Med unntak av forretningshemmeligheter og andre fortrolige opplysninger i behørig begrunnede tilfeller og med forbehold for Overvåkningsorganets samtykke (kapittelet om taushetsplikt i statsstøttebeslutninger, vedtak nr. 15/04/COL (EUT L 154 av 8.6.2006, s. 27, og EØS-tillegget til EUT nr. 29 av 8.6.2006, s. 1)).

⁽⁴³⁾ Beløpet som skal offentliggjøres er den høyeste tillatte skattefordelen og ikke det beløpet som trekkes fra hvert år (for eksempel i forbindelse med skattefradrag skal det høyeste tillatte skattefradraget offentliggjøres, snarere enn det faktiske beløpet som kan avhenge av skattepliktig inntekt og variere hvert år).

⁽⁴⁴⁾ Disse opplysningene skal offentliggjøres innen seks måneder fra tildelingsdatoen (eller, for støtte i form av skattefordeler, innen ett år fra datoen for selvangivelsen). I tilfelle av ulovlig støtte må avtalepartene sørge for at disse opplysningene offentliggjøres i etterkant, minst seks måneder fra datoen for Overvåkningsorganets vedtak. Opplysningene skal være tilgjengelige i et format som gjør det mulig å søke og hente data og publisere dem på Internett, for eksempel CSV- eller XML-format.

⁽⁴⁵⁾ Det er ikke krav om offentliggjøring av opplysninger om støtte som er gitt før 1. juli 2016, og for skattemessig støtte, offentliggjøring av støtte det er søkt om eller som er gitt før 1. juli 2016.

5. STØTTE TIL LEVERANDØRER AV TJENESTER AV ALLEMENN ØKONOMISK BETYDNING I VANSKELIGHETER

- 99) Ved vurdering av statsstøtte til leverandører av tjenester av allmenn økonomisk betydning i vanskeligheter vil Overvåkningsorganet ta hensyn til den bestemte arten av disse tjenestene og særlig behovet for å sikre kontinuitet i tjenesteytingen i samsvar med artikkel 59 nr. 2 i EØS-avtalen.
- 100) Leverandører av tjenester av allmenn økonomisk betydning kan behøve statsstøtte for å kunne fortsette å yte tjenester av allmenn økonomisk betydning på vilkår som er forenlige med deres langsiktige lønnsomhet. Ved anvendelse av nr. 47 kan derfor gjenoppretting av langsiktig lønnsomhet særlig bygge på den formodning at all statsstøtte som oppfyller kravet om forenlighet med rammebestemmelsene om tjenester av allmenn økonomisk betydning⁽⁴⁶⁾, vedtaket om tjenester av allmenn økonomisk betydning⁽⁴⁷⁾, europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1370/2007⁽⁴⁸⁾, europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1008/2008⁽⁴⁹⁾ og retningslinjene for luftfart⁽⁵⁰⁾ eller rådsforordning (EØF) nr. 3577/92⁽⁵¹⁾ og retningslinjene for sjøtransport⁽⁵²⁾, fortsatt vil være tilgjengelig i forbindelse med utførelsen av en overdratt tjeneste, dersom den ble tildelt før eller i løpet av omstrukturingsperioden.
- 101) Når Overvåkningsorganet vurderer støtte til leverandører av tjenester av allmenn økonomisk betydning i vanskeligheter etter disse retningslinjene, vil det ta hensyn til all statsstøtte som den berørte leverandøren har mottatt, inkludert eventuell godtgjøring for forpliktelse til å yte offentlige tjenester. Ettersom leverandører av tjenester av allmenn økonomisk betydning får en stor andel av sin vanlige inntekt fra godtgjøring for forpliktelse til å yte offentlige tjenester, kan imidlertid det samlede støttebeløpet som fastsettes på denne måten være veldig stort sammenlignet med støttemottakerens størrelse, og kan gjøre statens byrde i forbindelse med mottakerens omstrukturering forholdsvis stor. Ved fastsettelse av egenbidraget som kreves i henhold til avsnitt 3.5.2.1 vil Overvåkningsorganet derfor se bort fra eventuell godtgjøring for offentlig tjenesteyting som oppfyller kravene til forenlighet i rammebestemmelsene tjenester av allmenn økonomisk betydning, vedtaket om tjenester av allmenn økonomisk betydning, forordning (EF) nr. 1370/2007 eller (EF) nr. 1008/2008, retningslinjene for luftfart eller rådsforordning (EØF) nr. 3577/92 og retningslinjene for sjøtransport.
- 102) I den grad eiendeler er nødvendig for å levere tjenester av allmenn økonomisk betydning, er det kanskje ikke mulig å kreve at disse eiendelene avhendes gjennom tiltak for å begrense konkurransevridninger ved anvendelse av avsnitt 3.6.2. I slike tilfeller kan Overvåkningsorganet kreve at det treffes alternative tiltak for å sikre at konkurransen ikke vris i et omfang som strider mot de felles interesser, særlig ved å skape rettferdige konkurransevilkår for den berørte tjenesten av allmenn økonomisk betydning så snart som mulig.
- 103) Dersom en leverandør av tjenester av allmenn økonomisk betydning ikke er i stand til å oppfylle vilkårene i disse retningslinjene, kan den aktuelle støtten ikke anses som forenlig. I slike tilfeller kan imidlertid Overvåkningsorganet tillate utbetaling av den støtten som er nødvendig for å sikre kontinuitet i leveringen av tjenester av allmenn økonomisk betydning inntil en ny leverandør gis i oppdrag å levere tjenesten. Overvåkningsorganet vil bare tillate støtte når den berørte avtaleparten på et objektivt grunnlag viser at støtten er strengt begrenset til det beløpet og den varigheten som er nødvendig for å overdra tjenesten til en ny leverandør.

⁽⁴⁶⁾ Rammebestemmelsene om statsstøtte i form av godtgjøring for offentlig tjenesteyting, vedtak nr. 12/12/COL (EUT L 161 av 13.6.2013, s. 12, og EØS-tillegget til EUT nr. 34 av 13.6.2013, s. 1).

⁽⁴⁷⁾ Anvendelse av statsstøttereglene på godtgjøring for å yte tjenester av allmenn økonomisk betydning, vedtak nr. 12/12/COL (EUT L 161 av 13.6.2013, s. 12, og EØS-tillegget til EUT nr. 34 av 13.6.2013, s. 1).

⁽⁴⁸⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1370/2007 av 23. oktober 2007 om offentlig persontransport med jernbane og på vei og om oppheving av rådsforordning (EØF) nr. 1191/69 og 1107/70 (EUT L 315 av 3.12.2007, s. 1), innlemmet i EØS-avtalens vedlegg XIII nr. 4 bokstav a) ved EØS-komiteens beslutning nr. 85/2008 (EUT L 280 av 23.10.2008, s. 20, og EØS-tillegget til EUT nr. 64 av 23.10.2008, s. 13).

⁽⁴⁹⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1370/2007 av 23. oktober 2007 om offentlig persontransport med jernbane og på vei og om oppheving av rådsforordning (EØF) nr. 1191/69 og 1107/70 (EUT L 315 av 3.12.2007, s. 1), innlemmet i EØS-avtalens vedlegg XIII nr. 4 bokstav a) ved EØS-komiteens beslutning nr. 85/2008 (EUT L 280 av 23.10.2008, s. 20, og EØS-tillegget til EUT nr. 64 av 23.10.2008, s. 13).

⁽⁵⁰⁾ Retningslinjer for statsstøtte til lufthavner og luftfartsselskaper, vedtak 216/14/COL.

⁽⁵¹⁾ Rådsforordning (EØF) nr. 3577/92 av 7. desember 1992 om anvendelse av prinsippet om adgangen til å yte tjenester innen sjøtransport i medlemsstatene (maritim kabotasje) (EFT L 364 av 12.12.1992, s. 7), innlemmet i EØS-avtalens vedlegg XIII nr. 53 bokstav a) ved EØS-komiteens beslutning nr. 70/1997 (EFT L 30 av 5.2.1998, s. 42, og EØS-tillegget til EUT nr. 5 av 5.2.1998, s. 175).

⁽⁵²⁾ Retningslinjer for statsstøtte til sjøtransport, vedtak nr. 62/04/COL (EUT L 240 av 13.9.2007, s. 9, og EØS-tillegget til EUT nr. 43 av 13.9.2007, s. 1).

6. STØTTEORDNINGER MED MINDRE STØTTEBELØP OG STØTTEMOTTAKERE

6.1. Allmenne vilkår

- 104) Dersom avtalepartene skulle ønske å yte støtte til SMB eller mindre statseide foretak etter disse retningslinjene, bør denne støtten normalt gis gjennom støtteordninger. Støtteordninger bidrar til å begrense konkurransevridning i forbindelse med risikoatferd, ettersom en avtalepart gis mulighet til å uttale seg klart på forhånd om de vilkårene den beslutter å yte støtte til foretak i vanskeligheter på.
- 105) Ordningene må angi det høyeste støttebeløpet som kan tildeles ett enkelt foretak i forbindelse med krisestøtte, omstrukturingsstøtte eller midlertidig omstrukturingsstøtte, også dersom planen endres. Det høyst tillatte støttebeløpet til et foretak kan ikke overstige 10 millioner euro, medberegnet eventuell støtte fra andre kilder eller andre støtteordninger.
- 106) Samtidig som forenligheten av slike ordninger generelt vil vurderes på bakgrunn av vilkårene fastsatt i kapittel 3, 4 og 5, er det hensiktsmessig å fastsette forenklede vilkår i visse sammenhenger, slik at avtalepartene kan kunne anvende disse vilkårene uten ytterligere henvisning til Overvåkningsorganet, og for å redusere byrden med å framlegge de påkrevde opplysningene for SMB og mindre statseide foretak. Med tanke på at støttebeløpene og de berørte mottakerne er små, mener Overvåkningsorganet at risikoen for betydelige konkurransevridninger er mer begrenset i disse tilfellene. Bestemmelsene i kapittel 3, 4 og 5 får derfor tilsvarende anvendelse på slike ordninger unntatt som fastsatt i avsnitt 6.2–6.5. Dette kapittel omfatter dessuten bestemmelser om midlertidig omstrukturingsstøtte og om varigheten og evalueringen av ordningene.

6.2. Mål av felles interesse

- 107) Selv om det er lite sannsynlig at nedlegging av en enkelt SMB⁽⁵³⁾ medfører den grad av sosiale problemer eller markedssvikt som omhandlet i nr. 44, er det i forbindelse med SMB større fare for at verdier går tapt når SMB som har mulighet til å omstrukturere virksomheten for å gjenopprette langsiktig lønnsomhet ikke får muligheten til det på grunn av likviditetsproblemer. Med hensyn til støtte i forbindelse med støtteordninger er det dermed tilstrekkelig at en avtalepart konstaterer at stenging av støttemottakerens virksomhet etter all sannsynlighet vil medføre sosiale vanskeligheter eller en markedssvikt, særlig fordi
- det potensielt vil ha negative konsekvenser dersom en innovativ SMB eller en SMB med stort vekstpotensial trer ut av markedet,
 - det potensielt vil ha negative konsekvenser dersom et foretak med omfattende forbindelser med andre lokale eller regionale foretak, særlig SMB, trer ut av markedet,
 - svikt eller negative incentiver i kredittmarkedene ville føre til at et ellers lønnsomt foretak går konkurs eller
 - lignende vanskelige situasjoner som er behørig dokumentert av støttemottakeren, ville oppstå.
- 108) Som unntak fra nr. 50 vil det ikke kreves at mottakere innenfor støtteordninger framlegger en markedsundersøkelse.

6.3. Egnethet

- 109) Kravet i nr. 55 bokstav d) vil anses som oppfylt dersom krisestøtten gis i høyst seks måneder, og det innenfor denne perioden skal foretas en analyse av mottakerens situasjon. Før utgangen av denne perioden skal
- avtaleparten godkjenne en omstrukturings- eller avviklingsplan,
 - mottakeren framlegge en forenklet omstrukturingsplan i henhold til nr. 115, eller
 - lånet tilbakebetales eller garantien opphøre.

⁽⁵³⁾ Ved anvendelse av kapittel 6 omfatter "SMB" mindre statseide foretak.

- 110) Som unntak fra nr. 57 vil det ikke kreves at avtalepartene vurderer hvorvidt godtgjøringen som fastsatt i samsvar med nr. 56 utgjør en hensiktsmessig standardverdi for referansemåling.

6.4. Støttens forholdsmessighet / begrensning av støtten til et minimum

- 111) Som unntak fra nr. 64 kan avtalepartene vurdere et eget bidrag som tilstrekkelig dersom det utgjør minst 40 % av omstrukturingskostnadene for mellomstore bedrifter og 25 % for små bedrifter.

6.5. Negative virkninger

- 112) En avtalepart som har til hensikt å gi krisestøtte, omstrukturingsstøtte eller midlertidig omstrukturingsstøtte skal kontrollere om prinsippet om engangsstøtte i avsnitt 3.6.1 er oppfylt. Avtaleparten skal for dette formål kontrollere om det berørte foretaket allerede har mottatt krisestøtte, omstrukturingsstøtte eller midlertidig omstrukturingsstøtte, også eventuell støtte som ble gitt før disse retningslinjene trer i kraft og eventuell støtte som ikke er meldt. Dersom dette er tilfellet og det er gått mindre enn ti år siden krisestøtten eller den midlertidige omstrukturingsstøtten ble gitt, siden omstruktureringen ble avsluttet eller siden planens gjennomføring ble innstilt (der den siste av disse datoene gjelder), kan ytterligere krisestøtte, omstrukturingsstøtte eller midlertidig omstrukturingsstøtte ikke gis, unntatt

- a) når midlertidig omstrukturingsstøtte gis etter at krisestøtte er gitt som del av et enkeltstående omstruktureringstiltak,
- b) når omstrukturingsstøtte gis etter at krisestøtte eller midlertidig omstrukturingsstøtte er gitt som del av et enkeltstående omstruktureringstiltak,
- c) når krisestøtte eller midlertidig omstrukturingsstøtte er gitt i samsvar med disse retningslinjene og denne støtten ikke ble etterfulgt av omstrukturingsstøtte, dersom
 - i. det med rimelighet kunne antas at mottakeren ville bli lønnsom på lang sikt med støtte gitt etter disse retningslinjene, og
 - ii. ny krisestøtte eller omstrukturingsstøtte eller midlertidig omstrukturingsstøtte blir nødvendig etter minst fem år som følge av uforutsigbare omstendigheter som foretaket ikke er ansvarlig for,
- d) under eksepsjonelle og uforutsigbare omstendigheter som foretaket ikke er ansvarlig for.

- 113) Tiltak for å begrense konkurransevriddinger vil sannsynligvis ha uforholdsmessig innvirkning på små bedrifter, særlig med tanke på byrden ved å gjennomføre slike tiltak. Som unntak fra nr. 76 er derfor avtalepartene ikke forpliktet til å kreve at små bedrifter skal vedta slike tiltak, med mindre annet er fastsatt i reglene for statsstøtte i en bestemt sektor. Små bedrifter bør imidlertid normalt ikke øke sin kapasitet i løpet av omstrukturingsperioden.

6.6. Midlertidig omstrukturingsstøtte

- 114) I visse tilfeller kan det være mulig for et foretak å fullføre en omstrukturering uten behov for omstrukturingsstøtte, forutsatt at det er i stand til å få likviditetsstøtte av lengre varighet enn den som er tilgjengelig på vilkårene for krisestøtte. Avtalepartene kan innføre ordninger som tillater likviditetsstøtte i en lengre periode enn seks måneder ("midlertidig omstrukturingsstøtte") på vilkårene som angis under.

- 115) Midlertidig omstrukturingsstøtte må oppfylle følgende vilkår:

- a) Støtten må bestå av støtte i form av lånegarantier eller lån.
- b) Den finansielle kostnaden for lånet eller, ved lånegarantier, den samlede finansielle kostnaden for det garanterte lånet, inkludert lånerente og garantipremien, må være i samsvar med nr. 116.
- c) Midlertidig omstrukturingsstøtte må oppfylle bestemmelsene i kapittel 3 i disse retningslinjene, som endret ved dette kapittel.

- d) Midlertidig omstrukturingsstøtte kan gis for en periode på høyst 18 måneder, fratrukket en eventuell umiddelbart foregående periode der det ble gitt krisestøtte. Før utgangen av denne perioden
 - i. skal avtaleparten godkjenne en omstrukturingsplan i samsvar med nr. 55 bokstav d) ii) over, eller en avviklingsplan, eller
 - ii. lånet skal tilbakebetales eller garantien opphøre.
 - e) Senest seks måneder etter utbetaling av det første avdraget til støttemottakeren, fratrukket en eventuell umiddelbart foregående periode der det ble gitt krisestøtte, skal avtaleparten godkjenne en forenklet omstrukturingsplan. Planen trenger ikke å inneholde elementene fastsatt i nr. 47–52, men skal minst angi de tiltakene som mottakeren må treffe for å gjenopprette langsiktig lønnsomhet uten statsstøtte.
- 116) Prisen for midlertidig omstrukturingsstøtte bør fastsettes på et nivå som ikke er lavere enn den referanserenten som er angitt i retningslinjene for referanse- og kalkulasjonsrenten for svake foretak som tilbyr normal sikkerhetsstillelse (for tiden ettårig IBOR pluss 400 basispoeng)⁽⁵⁴⁾. For å gi incentiver til å tre ut av markedet, bør renten økes med minst 50 basispoeng når det har gått tolv måneder fra tidspunktet for den første utbetalingen til støttemottakeren (fratrukket den umiddelbart foregående perioden der det ble gitt krisestøtte).
- 117) Midlertidig omstrukturingsstøtte skal begrenses til det beløpet som kreves for å holde støttemottakeren i virksomhet i 18 måneder. Ved fastsettelse av dette beløpet bør det tas hensyn til resultatet av formelen i vedlegg I. All støtte som overstiger resultatet av denne beregningen, kan bare tildeles dersom det er behørig berettiget ved framlegging av en likviditetsplan over mottakerens likviditetsbehov de neste 18 månedene.

6.7. Varighet og vurdering

- 118) Overvåkningsorganet kan kreve at avtalepartene begrenser varigheten av visse ordninger (vanligvis til fire år eller mindre) og foretar en vurdering av disse ordningene.
- 119) Vurderinger vil kreves for støtteordninger der de mulige vridningene er særlige store, det vil si at ordningene kan begrense konkurranse i betydelig grad dersom gjennomføringen av dem ikke gjennomgås i god tid.
- 120) Med tanke på målene og for å unngå å pålegge avtalepartene og mindre støtteprosjekter en uforholdsmessig stor byrde, vil vurderingen bare gjelde for støtteordninger med store budsjetter, eller som inneholder nye særtrekk eller der det forventes betydelige markedsmessige, teknologiske eller lovgivningsmessige endringer. Vurderingen skal foretas av en ekspert som ikke er tilknyttet den myndigheten som bevilger statsstøtten, på grunnlag av en felles metode⁽⁵⁵⁾, og den skal offentliggjøres. Vurderingen skal framlegges for Overvåkningsorganet i god tid for at en mulig forlengelse av støtteordningen kan vurderes, og uansett før ordningen utløper. Det nøyaktige omfanget av vurderingen og hvordan den skal foretas, vil fastsettes i beslutningen om godkjenning av støttetiltaket. I eventuelle etterfølgende støttetiltak med en lignende målsetting skal det tas hensyn til resultatene av vurderingen.

7. FRAMGANGSMÅTER

7.1. Raskere framgangsmåte for krisestøtte

- 121) Overvåkningsorganet vil så langt det er mulig forsøke å gjøre vedtak innen en måned med hensyn til krisestøtte som oppfyller alle vilkårene i kapittel 3 samt følgende kumulative krav:
- a) Krisestøtten er begrenset til det beløpet som følger av anvendelsen av formelen i vedlegg I og overstiger ikke ti millioner euro.
 - b) Støtten gis ikke i situasjonene nevnt i nr. 72 bokstav b) eller c).

⁽⁵⁴⁾ For å unngå tvil om prisen for krisestøtte får tabellen over lånemarginer i retningslinjene for referanse- og kalkulasjonsrenten ikke anvendelse på støtte som vurderes etter disse retningslinjene.

⁽⁵⁵⁾ Denne felles metoden kan utarbeides av Overvåkningsorganet.

7.2. Framgangsmåter for omstrukturingsplaner

7.2.1. Gjennomføring av omstrukturingsplanen

- 122) Støttemottakeren må fullt ut gjennomføre omstrukturingsplanen og oppfylle enhver forpliktelse fastsatt i Overvåkningsorganets vedtak om godkjenning av støtten. Overvåkningsorganet vil anse enhver manglende gjennomføring av planen eller manglende oppfyllelse av forpliktelsene som misbruk av støtten, med forbehold for overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 3 del II artikkel 23 eller for muligheten for at en sak blir forelagt for EFTA-domstolen i henhold til protokoll 3 del I artikkel 1 nr. 2.
- 123) Når en omstrukturering strekker seg over flere år og omfatter betydelige støttebeløp, kan Overvåkningsorganet kreve at omstrukturingsstøtten deles opp i flere utbetalinger, og gjøre hver utbetaling avhengig av
- at det før hver utbetaling bekreftes at hver etappe i omstrukturingsplanen er gjennomført på en tilfredsstillende måte og ifølge tidsplanen, eller
 - at det har godkjent hver utbetaling på forhånd, etter å kontrollert at planen gjennomføres tilfredsstillende.

7.2.2. Endring av omstrukturingsplanen

- 124) I forbindelse med godkjent omstrukturingsstøtte kan den berørte avtaleparten i løpet av omstrukturingsperioden anmode Overvåkningsorganet om å tillate endringer i omstrukturingsplanen og støttebeløpet. Overvåkningsorganet kan tillate slike endringer når følgende vilkår er oppfylt:
- Den endrede planen skal fortsatt vise at foretakets lønnsomhet vil bli gjenopprettet innen rimelig tid.
 - Dersom omstrukturingskostnadene økes, skal egenbidraget økes tilsvarende.
 - Dersom støttebeløpet økes, skal tiltak for å begrense konkurransevriddinger være mer omfattende enn opprinnelig fastlagt.
 - Dersom de foreslåtte tiltakene for å begrense konkurransevridding er mer begrenset enn opprinnelig fastlagt, skal støttebeløpet reduseres tilsvarende.
 - Den nye tidsplanen for gjennomføring av tiltakene for å begrense konkurransevridding kan utsettes i forhold til den opprinnelig fastlagte tidsplanen bare som følge av forhold som verken støttemottakeren eller avtaleparten råder over. Dersom dette ikke er tilfellet, må støttebeløpet reduseres tilsvarende.
- 125) Dersom vilkårene som Overvåkningsorganet pålegger eller forpliktelsene avtaleparten påtar seg lempes på, skal støttebeløpet reduseres tilsvarende eller andre vilkår pålegges.

- 126) Dersom den berørte avtaleparten innfører endringer av en godkjent omstrukturingsplan uten å gi Overvåkningsorganet behørig underretning om dette, eller dersom støttemottakeren avviker fra den godkjente omstrukturingsplanen, vil Overvåkningsorganet innlede behandling i henhold til protokoll 3 del II artikkel 4 nr. 4, som fastsatt i protokoll 3 del II artikkel 16 (misbruk av støtten), med forbehold for protokoll 3 del II artikkel 23 og muligheten for å bringe saken inn for EFTA-domstolen i henhold til protokoll 3 del I artikkel 1 nr. 2.

7.2.3. Melding til Overvåkningsorganet av all støtte som ytes til støttemottakeren i løpet av omstrukturingsperioden

- 127) Når omstrukturingsstøtte undersøkes etter disse retningslinjene, kan tildeling av all annen støtte i løpet av omstrukturingsperioden, også i samsvar med en ordning som allerede er godkjent, kunne påvirke Overvåkningsorganets vurdering av det nødvendige omfanget av tiltakene for å begrense konkurransevriddinger.
- 128) Melding om støtte til omstrukturering skal derfor inneholde opplysninger om all annen støtte som planlegges gitt til støttemottakeren i løpet av omstrukturingsperioden, med mindre den

omfattes av reglene for bagatellmessig støtte eller unntaksbestemmelser. Overvåkningsorganet skal ta hensyn til slik støtte når det vurderer omstrukturingsstøtten.

- 129) All støtte som faktisk gis i omstrukturingsperioden, herunder støtte gitt i samsvar med en godkjent ordning, skal meldes individuelt til Overvåkningsorganet, dersom Overvåkningsorganet ikke var underrettet om denne støtten da vedtaket om omstrukturingsstøtte ble gjort.
- 130) Overvåkningsorganet skal påse at støtte gitt under godkjente ordninger ikke risikerer å omgå kravene fastsatt i disse retningslinjer.

8. RAPPORTERING OG OVERVÅKING

- 131) I samsvar med protokoll 3 skal avtalepartene framlegge årlige rapporter for Overvåkningsorganet. Disse årlige rapporten vil offentliggjøres på Overvåkningsorganets nettsted.
- 132) Når overvåkningsorganet gjør et vedtak etter disse retningslinjene, kan det pålegge ytterligere rapporteringsforpliktelser med hensyn til den tildelte støtten for bedre å kunne kontrollere om vedtaket om godkjenning av tiltaket er fulgt. I visse tilfeller kan Overvåkningsorganet kreve at det utnevnes en overvåkningsforvalter, en avhendingsforvalter eller begge deler for å sikre at alle vilkår og forpliktelser knyttet til godkjenningen av støtten oppfylles.

9. FORMÅLSTJENLIGE TILTAK SOM NEVNT I PROTOKOLL 3 DEL I ARTIKKEL 1 NR. 1

- 133) I henhold til artikkel 62 nr. 1 i EØS-avtalen og protokoll 3 del 1 artikkel 1 nr. 1 foreslår Overvåkningsorganet at avtalepartene senest 1. februar 2015 om nødvendig endrer sine eksisterende støtteordninger for å bringe dem i samsvar med disse retningslinjene. Overvåkningsorganet vil godkjenne alle framtidige ordninger dersom disse bestemmelsene overholdes.
- 134) Avtalepartene bes meddele sitt uttrykkelige og uforbeholdne samtykke til de formålstjenlige tiltakene foreslått i nr. 133 innen to måneder fra disse retningslinjene offentliggjøres på Overvåkningsorganets nettsted. Dersom avtalepartene ikke svarer, vil Overvåkningsorganet anta at den berørte avtaleparten ikke godtar de foreslåtte tiltakene.

10. IKRAFTTREDELSE OG GYLDIGHETSPERIODE

- 135) Overvåkningsorganet vil anvende disse retningslinjene fra den datoen de vedtas fram til 31. desember 2020.
- 136) Meldinger mottatt av Overvåkningsorganet før vedtakelse vil bli vurdert etter kriteriene som gjelder på meldingstidspunktet.
- 137) Overvåkningsorganet vil undersøke forenligheten med EØS-avtalens virkemåte av all krisestøtte eller omstrukturingsstøtte som gis uten Overvåkningsorganets godkjenning, og som dermed er i strid med protokoll 3 del I artikkel 1 nr. 3 med hjemmel i disse retningslinjene dersom støtten helt eller delvis er gitt etter at retningslinjene ble offentliggjort på Overvåkningsorganets nettsted.
- 138) I alle andre tilfeller vil Overvåkningsorganet foreta undersøkelsen på grunnlag av de retningslinjene som gjaldt da støtten ble tildelt.
- 139) Uansett bestemmelsene i nr. 136, 137 og 138 vil Overvåkningsorganet anvende bestemmelsene i kapittel 5 fra vedtakelsesdatoen ved undersøkelse av støtte til leverandører av tjenester av allmenn økonomisk betydning i vanskeligheter, uten hensyn til når støtten ble meldt eller tildelt.
- 140) Dersom Overvåkningsorganet med hjemmel i nr. 9 i rammebestemmelsene om tjenester av allmenn økonomisk betydning og etter disse retningslinjene undersøker støtte som ble gitt før 31. januar 2012 til en leverandør av tjenester av allmenn økonomisk betydning i vanskeligheter, vil støtten anses som forenlig med EØS-avtalens virkemåte dersom den er i samsvar med rammebestemmelsene om tjenester av allmenn økonomisk betydning, med unntak av nr. 9, 14, 19, 20, 24, 39 og 60.

VEDLEGG I

Formel⁽¹⁾ for beregning av det høyeste beløpet for krisestøtte eller midlertidig omstrukturingsstøtte per seksmånedersperiode

$$\frac{\text{EBIT}_t + \text{avskrivning}_t - \text{driftskapital}_t - \text{driftskapital}_{t-1}}{2}$$

2

Formelen bygger på støttemottakerens driftsresultat (EBIT, inntekter før renter og skatt) registrert i året før tildeling/melding av støtten (angitt som t). Avskrivning legges til dette beløpet. Deretter skal endringer i driftskapital trekkes fra summen. Endring i driftskapital beregnes som endringen i differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld⁽²⁾ for de siste avsluttede regnskapsperiodene. På samme måte skal eventuelle avsetninger som inngår i driftsresultatet, angis klart, og resultatet skal ikke omfatte slike avsetninger.

Formelen skal brukes til å beregne foretakets negative kontantstrøm i året før det ble søkt om støtte (eller før tildeling av støtte når det gjelder støtte som ikke er meldt). Halvparten av dette beløpet bør være tilstrekkelig til å opprettholde foretakets virksomhet i en seksmånedersperiode. Ved anvendelse av nr. 60 skal derfor resultatet av formelen deles på 2. Ved anvendelse av nr. 117 skal resultatet av formelen ganges med 1,5.

Formelen kan bare anvendes når resultatet er negativt. Dersom beregningen gir et positivt resultat, skal det framlegges en detaljert redegjørelse som viser at støttemottakeren er et foretak i vanskeligheter som definert i nr. 20.

Eksempel:

Overskudd før renter og skatt (millioner euro)	(12)	
Avskrivning (millioner euro)	2	
Balanse (millioner euro)	31. desember, t	31. desember, t-1
<i>Omløpsmidler</i>		
Kontanter eller tilsvarende	10	5
Kundefordringer	30	20
Lagerbeholdning	50	45
Forhåndsbetalte utgifter	20	10
Andre omløpsmidler	20	20
Samlede omløpsmidler	130	100
<i>Kortsiktig gjeld</i>		
Leverandørgjeld	20	25
Påløpte utgifter	15	10
Opptjent, ikke realisert inntekt	5	5
Samlet kortsiktig gjeld	40	40
Driftskapital	90	60
Endring i driftskapital	30	

$$[-12 + 2 - 30]/2 = -20 \text{ millioner euro.}$$

⁽¹⁾ Til EBIT tilføyes avskrivningen i den samme perioden pluss endringene i driftskapital over en toårsperiode (året før søknaden og foregående år) delt på to for å fastsette et beløp over seks måneder.

⁽²⁾ Omløpsmidler: likvide midler, fordringer (kunde- og debitoronto), andre omløpsmidler og forhåndsbetalte utgifter, lagerbeholdninger. Kortsiktig gjeld: finansiell gjeld, leverandørgjeld (leverandør- og kreditoronto) og annen kortsiktig gjeld, utsatt inntekt, andre påløpte kostnader og skatteforpliktelse.

Siden resultatet av beregningen er høyere enn 10 millioner euro, kan den forenklede framgangsmåten beskrevet i nr. 121 ikke benyttes. Dersom krisestøttebeløpet i dette eksempelet overstiger 20 millioner euro eller den midlertidige omstrukturingsstøtten overstiger 60 millioner euro, skal støttebeløpet behørig begrunnes ved framlegging av en likviditetsplan over støttemottakerens likviditetsbehov.

VEDLEGG II

Veiledende mal for omstrukturingsplan

Dette vedlegget inneholder en veiledende fortegnelse over innholdet i en omstrukturingsplan, for å bistå avtalepartene og Overvåkningsorganet med å utarbeide og revidere omstrukturingsplaner så effektivt som mulig.

Opplysningene nedenfor berører ikke de mer detaljerte kravene fastsatt i retningslinjene vedrørende innholdet i omstrukturingsplanen og annet som den berørte avtaleparten skal dokumentere.

1. Beskrivelse av støttemottakeren.
2. Beskrivelse av det markedet eller de markedene støttemottakeren utøver virksomhet i.
3. Påvisning av de sosiale problemene støtten har som mål å forhindre eller den markedssvikten som den har som mål å håndtere, sammenligning med et sannsynlig alternativt scenario som ikke innebærer statsstøtte, påvisning av hvordan det eller de berørte målene ikke ville oppnås, eller ville oppnås i mindre grad, med dette alternative scenarioet.
4. Beskrivelse av kildene til støttemottakerens vanskeligheter (inkludert en vurdering av hvilken rolle eventuelle brister i støttemottakerens forretningsmodell eller system for foretaksledelse har spilt i forbindelse med disse vanskelighetene og i hvilken utstrekning vanskelighetene kunne vært unngått gjennom formålstjenlige og rettidige tiltak) og en SWOT-analyse.
5. Beskrivelse av mulige planer for å løse støttemottakerens problemer og en sammenligning av disse planene med tanke på den statsstøtten som er nødvendig og det forventede resultatet av disse planene.
6. Beskrivelse av statens inngripen med utførlig beskrivelse av hvert statlig tiltak (også støtteform, beløp og godtgjøring for hvert tiltak) og påvisning av at de valgte statsstøtteinstrumentene er hensiktsmessige med tanke på problemene de er ment å løse.
7. Oversikt over prosessen med gjennomføring av den valgte planen med henblikk på å gjenopprette støttemottakerens langsiktige lønnsomhet innenfor et rimelig tidsperspektiv (i prinsippet høyst tre år), herunder en tidsplan for tiltak og en beregning av kostnadene for hvert tiltak.
8. En forretningsplan som omfatter økonomiske prognoser for de neste fem årene og som påviser gjenopprettingen av langsiktig lønnsomhet.
9. Påvisning av gjenoppretting av lønnsomhet både i et grunnleggende scenario og et pessimistisk scenario samt presentasjon og begrunnelse på grunnlag av en følsomhetsanalyse og en markedsundersøkelse av de antakelsene som anvendes.
10. Foreslått eget bidrag og byrdedeling.
11. Foreslåtte tiltak for å begrense konkurransevridninger.

EU-ORGANER

KOMMISJONEN

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning

2015/EØS/62/02

(Sak M.7686 – Avago/Broadcom)

1. Kommisjonen mottok 2. oktober 2015 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der foretaket Avago Technologies Limited ("Avago", Singapore) ved overtakelse av aksjer alene overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over hele foretaket Broadcom Corporation ("Broadcom", USA).
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
 - Avago: utforming, framstilling, markedsføring og salg av et bredt utvalg av halvlederløsninger som brukes innen trådbasert og trådløs kommunikasjon, lagringsløsninger og industrielle anvendelsesområder.
 - Broadcom: halvlederløsninger for trådbasert og trådløs kommunikasjon.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt.
4. Kommisjonen innbyr berørt tredjemann til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 336 av 10.10.2015. Merknadene sendes til Kommisjonen, med referanse M.7686 – Avago/Broadcom, per faks (+32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1 ("Fusjonsforordningen").

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning
(Sak M.7737 – Honeywell/Elster)

2015/EØS/62/03

1. Kommisjonen mottok 9. oktober 2015 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der foretaket Honeywell International Inc. ("Honeywell", USA) ved kjøp av aksjer overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over Elster-avdelingen ("Elster") til foretaket Melrose Industries PLC (Det forente kongerike).
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
 - Honeywell: foretak med virksomhet innen teknologi og produksjon aktiv over hele verden innen tre forretningssegmenter: i) luft- og romfart, ii) automatiserings- og kontrolløsninger og iii) materialer og tekniske løsninger med høy yteevne. Foretaket produserer og distribuerer blant annet integrerte systemer og komponenter som ventiler, brennere og målere for oppvarmingsenheter og måling og regulering av gasstilførsel.
 - Elster: global leverandør av integrerte systemer og komponenter som ventiler, brennere og målere for oppvarmingsenheter og måling og regulering av gasstilførsel. Elster produserer og leverer også apparater for elektrisitets- og vannmåling.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt.
4. Kommisjonen innbyr berørt tredjemann til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 341 av 16.10.2015. Merknadene sendes til Kommisjonen, med referanse M.7737 – Honeywell/Elster, per faks (+32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1 ("Fusjonsforordningen").

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning**2015/EØS/62/04****(Sak M.7757 – AXA/Genworth LPI)****Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte**

1. Kommisjonen mottok 5. oktober 2015 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der foretaket AXA S.A. ("AXA", Frankrike) ved kjøp av aksjer i Genworth Financial European Group Holdings Limited ("Genworth Topco", Det forente kongerike), Financial Insurance Guernsey PCC Limited ("FIG PCC", Guernsey), Genworth Consulting Services (Beijing) Limited, ("GCS Beijing", Kina), Genworth General Services Asia Limited ("GGS Asia", Hongkong) og CFI Administrators Limited (Irland), samlet kalt Genworth LPI, overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over deler av forsikringsvirksomheten til Genworth Financial Inc.
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
 - AXA: leverer livsforsikringer, andre forsikringer enn livsforsikringer, gjenforsikringer og kapitalforvaltningstjenester over hele verden.
 - Genworth LPI: leverer livsforsikringer, andre forsikringer enn livsforsikringer og gjenforsikringstjenester over hele verden.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt. Det gjøres oppmerksom på at denne saken kan bli behandlet etter framgangsmåten fastsatt i kommisjonskunngjøringen om forenklet framgangsmåte for behandling av visse foretakssammenslutninger etter rådsforordning (EF) nr. 139/2004.⁽²⁾
4. Kommisjonen innbyr berørt tredjemann til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 336 av 10.10.2015. Merknadene sendes til Kommisjonen, med referanse M.7757 – AXA/Genworth LPI, per faks (+32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1 ("Fusjonsforordningen").

⁽²⁾ EUT C 366 av 14.12.2013, s. 5.

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning
(Sak M.7776 – BTPS/CPPIB/Southbank Tower Estate)
Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte

2015/EØS/62/05

1. Kommissjonen mottok 5. oktober 2015 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der foretaket Britel Fund Nominees Limited, som forvalter av BT Pension Scheme ("BTPS", Det forente kongerike), og foretaket Canada Pension Plan Investment Board ("CPPIB", Canada) ved kjøp av aktiva overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b), over foretaket South Bank Tower Estate ("Målforetaket", Det forente kongerike), en eiendom i London.
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
 - BTPS: tjenestepensjonsplan som er etablert for de ansatte i BT Group plc. BTPS virksomhet omfatter investering i eiendom, og en større gruppe investerer i obligasjoner og aksjer både i Det forente kongerike og utenlands.
 - CPPIB: profesjonell investeringsforvaltningsorganisasjon som investerer aktivaene for Canada Pension Plan. CPPIB investerer hovedsakelig i offentlige og private aksjer, eiendom, infrastruktur samt fast avkastning.
 - Målforetaket: eiendom for blandet bruk i London, med leiligheter og forretningslokaler.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommissjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt. Det gjøres oppmerksom på at denne saken kan bli behandlet etter framgangsmåten fastsatt i kommisjonskunngjøringen om forenklet framgangsmåte for behandling av visse foretakssammenslutninger etter rådsforordning (EF) nr. 139/2004.⁽²⁾
4. Kommissjonen innbyr berørt tredjemann til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommissjonen.

Merknadene må være Kommissjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 336 av 10.10.2015. Merknadene sendes til Kommissjonen, med referanse M.7776 – BTPS/CPPIB/Southbank Tower Estate, per faks (+32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1 ("Fusjonsforordningen").

⁽²⁾ EUT C 366 av 14.12.2013, s. 5.

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning**2015/EØS/62/06****(Sak M.7781 – Marubeni-Itochu Steel/Sumitomo Corporation/MITS JV)****Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte**

1. Kommissjonen mottok 8. oktober 2015 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der foretaket Marubeni-Itochu Steel Inc. ("MISI", Japan), kontrollert av foretaket Marubeni Corporation ("Marubeni", Japan) og Itochu Corporation ("Itochu", Japan), og foretaket Sumitomo Corporation ("Sumitomo", Japan) ved overtakelse av aksjer i et nystiftet fellesforetak i fellesskap overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) og artikkel 3 nr. 4 over foretaket Marubeni-Itochu Techno Steel Inc. ("MITS", Japan).
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
 - MISI: produksjon, import, eksport og salg av stålprodukter, investeringer i ståltilknyttede industrier. MISI er et datterforetak til Marubeni Corporation og Itochu Corporation, to konglomerater som er virksomme innen framstilling og salg av et bredt utvalg av produkter, herunder næringsmidler, tekstilvarer, kjemikalier, energi, metall, maskiner og annet.
 - Sumitomo: framstilling og levering av produkter og tjenester innen et bredt utvalg av sektorer, herunder metallprodukter, transport- og byggesystemer, infrastruktur, media, mineralressurser, energi, kjemikalier, elektronikk og annet.
 - MITS: framstilling og levering av stålprodukter til anleggsarbeid, stålkonstruksjonsprodukter og andre stålkonstruksjonsmaterialer.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommissjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt. Det gjøres oppmerksom på at denne saken kan bli behandlet etter framgangsmåten fastsatt i kommisjonskunngjøringen om forenklet framgangsmåte for behandling av visse foretakssammenslutninger etter rådsforordning (EF) nr. 139/2004.⁽²⁾
4. Kommissjonen innbyr berørt tredjemann til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommissjonen.

Merknadene må være Kommissjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 340 av 15.10.2015. Merknadene sendes til Kommissjonen, med referanse M.7781 – Marubeni-Itochu Steel/Sumitomo Corporation/MITS JV, per faks (+32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1 ("Fusjonsforordningen").

⁽²⁾ EUT C 366 av 14.12.2013, s. 5.

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning**2015/EØS/62/07****(Sak M.7798 – CCMP Capital/Ineos/ECO Services)****Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte**

1. Kommisjonen mottok 7. oktober 2015 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der fond som forvaltes av foretaket CCMP Capital, LLC ("CCMP", USA) og foretaket INEOS Investments Partnership ("INEOS", Det forente kongerike) i fellesskap overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over hele foretaket Eco Services Operations, LLC ("Eco Services", USA).
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
 - CCMP: globalt risikokapitalforetak.
 - INEOS: global produsent av petrokjemiske produkter, spesialkjemikalier og oljeprodukter.
 - Eco Services: produsent av svovelsyre i USA.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt. Det gjøres oppmerksom på at denne saken kan bli behandlet etter framgangsmåten fastsatt i kommisjonskunngjøringen om forenklet framgangsmåte for behandling av visse foretakssammenslutninger etter rådsforordning (EF) nr. 139/2004.⁽²⁾
4. Kommisjonen innbyr berørt tredjemann til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 340 av 15.10.2015. Merknadene sendes til Kommisjonen, med referanse M.7798 – CCMP Capital/Ineos/ECO Services, per faks (+32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1 ("Fusjonsforordningen").

⁽²⁾ EUT C 366 av 14.12.2013, s. 5.

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning**2015/EØS/62/08****(Sak M.7807 – Sun Capital/Finlays Horticulture)****Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte**

1. Kommissjonen mottok 5. oktober 2015 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der foretaket Sun Capital Partners VI, L.P., i siste instans kontrollert av foretaket Sun Capital Partners, Inc. ("Sun Capital", USA), ved kjøp av aksjer alene overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over foretakene Finlays Horticulture Investments Limited og Finlays Horticulture Holdings Limited (samlet "Finlays Horticulture", Det forente kongerike).
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
 - Sun Capital: risikokapitalinvesteringer gjennom lånefinansierte foretaksoppkjøp, egenkapital, gjeld og andre investeringer innen ulike bransjer over hele verden.
 - Finlays Horticulture: dyrking, bearbeiding, salg og distribusjon av bærekraftig framstilte snittblomster, ferske og tilberedte grønnsaker samt friske urter.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommissjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt. Det gjøres oppmerksom på at denne saken kan bli behandlet etter framgangsmåten fastsatt i kommisjonskunngjøringen om forenklet framgangsmåte for behandling av visse foretakssammenslutninger etter rådsforordning (EF) nr. 139/2004.⁽²⁾
4. Kommissjonen innbyr berørt tredjemann til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommissjonen.

Merknadene må være Kommissjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 338 av 13.10.2015. Merknadene sendes til Kommissjonen, med referanse M.7807 – Sun Capital/Finlays Horticulture, per faks (+32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1 ("Fusjonsforordningen").

⁽²⁾ EUT C 366 av 14.12.2013, s. 5.

Kommisjonsmelding om gjeldende rentesatser for tilbakebetaling av statsstøtte og referanse-/diskonteringsrenter for 28 medlemsland gjeldende fra 1. november 2015 **2015/EØS/62/09**

(Offentliggjort i samsvar med artikkel 10 i kommisjonsforordning (EF) nr. 794/2004 av 21. april 2004 (EUT L 140 av 30.4.2004, s. 1))

Grunnsatsene beregnes i samsvar med kommisjonsmeldingen om endring av framgangsmåten for fastsettelse av referanse- og kalkulasjonsrenter (EUT C 14 av 19.1.2008, s. 6). Avhengig av bruken av referanserenten må de aktuelle marginer fortsatt legges til som omtalt i meldingen. For kalkulasjonsrenten betyr dette at en margin på 100 basispoeng må legges til grunnsatsen. I henhold til kommisjonsforordning (EF) nr. 271/2008 av 30. januar 2008 om endring av forordning (EF) nr. 794/2004 skal renten for tilbakebetaling også beregnes ved å legge 100 basispoeng til grunnsatsen, med mindre annet er fastsatt i egen beslutning.

Følgende tabell ble offentliggjort i EUT C 281 av 26.8.2015, s. 3, og EØS-tillegget nr. 50 av 3.9.2015, s. 11.

Fra	Til	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	DK	EE	EL
1.1.2015	28.2.2015	0,34	0,34	2,18	0,34	0,52	0,34	0,66	0,34	0,34
1.3.2015	31.3.2015	0,34	0,34	2,18	0,34	0,52	0,34	0,66	0,34	0,34
1.4.2015	30.4.2015	0,34	0,34	2,18	0,34	0,52	0,34	0,42	0,34	0,34
1.5.2015	31.5.2015	0,26	0,26	2,18	0,26	0,52	0,26	0,27	0,26	0,26
1.6.2015	30.6.2015	0,22	0,22	2,18	0,22	0,52	0,22	0,17	0,22	0,22
1.7.2015	31.7.2015	0,22	0,22	1,85	0,22	0,52	0,22	0,24	0,22	0,22
1.8.2015	31.8.2015	0,17	0,17	1,85	0,17	0,52	0,17	0,24	0,17	0,17
1.9.2015	31.10.2015	0,17	0,17	1,85	0,17	0,52	0,17	0,29	0,17	0,17
1.11.2015	–	0,17	0,17	1,85	0,17	0,52	0,17	0,37	0,17	0,17

Fra	Til	ES	FI	FR	HR	HU	IE	IT	LT	LU
1.1.2015	28.2.2015	0,34	0,34	0,34	1,58	2,21	0,34	0,34	0,34	0,34
1.3.2015	31.3.2015	0,34	0,34	0,34	1,58	2,21	0,34	0,34	0,34	0,34
1.4.2015	30.4.2015	0,34	0,34	0,34	1,58	2,21	0,34	0,34	0,34	0,34
1.5.2015	31.5.2015	0,26	0,26	0,26	1,58	2,21	0,26	0,26	0,26	0,26
1.6.2015	30.6.2015	0,22	0,22	0,22	1,58	2,21	0,22	0,22	0,22	0,22
1.7.2015	31.7.2015	0,22	0,22	0,22	1,58	1,80	0,22	0,22	0,22	0,22
1.8.2015	31.8.2015	0,17	0,17	0,17	1,58	1,80	0,17	0,17	0,17	0,17
1.9.2015	31.10.2015	0,17	0,17	0,17	1,58	1,53	0,17	0,17	0,17	0,17
1.11.2015	–	0,17	0,17	0,17	1,58	1,53	0,17	0,17	0,17	0,17

Fra	Til	LV	MT	NL	PL	PT	RO	SE	SI	SK	UK
1.1.2015	28.2.2015	0,34	0,34	0,34	2,16	0,34	2,63	0,46	0,34	0,34	1,02
1.3.2015	31.3.2015	0,34	0,34	0,34	2,16	0,34	2,04	0,33	0,34	0,34	1,02
1.4.2015	30.4.2015	0,34	0,34	0,34	2,16	0,34	2,04	0,23	0,34	0,34	1,02
1.5.2015	31.5.2015	0,26	0,26	0,26	2,16	0,26	2,04	0,13	0,26	0,26	1,02
1.6.2015	30.6.2015	0,22	0,22	0,22	1,76	0,22	1,67	0,00	0,22	0,22	1,02
1.7.2015	31.7.2015	0,22	0,22	0,22	1,76	0,22	1,67	-0,07	0,22	0,22	1,02
1.8.2015	31.8.2015	0,17	0,17	0,17	1,76	0,17	1,67	-0,13	0,17	0,17	1,02
1.9.2015	31.10.2015	0,17	0,17	0,17	1,76	0,17	1,67	-0,17	0,17	0,17	1,02
1.11.2015	–	0,17	0,17	0,17	1,76	0,17	1,67	-0,21	0,17	0,17	1,02

Offentliggjøring av en liste over tiltak som Kommisjonen har vurdert som eksisterende støtte innenfor betydningen av artikkel 108 nr. 1 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte i forbindelse med Kroatias tiltrødelse til Den europeiske union

2015/EØS/62/10

- 1) I 2012 og 2013 framla Kroatia for Kommisjonen, i samsvar med framgangsmåten fastsatt i vedlegg IV kapittel 2 nr. 1 bokstav c) (i henhold til artikkel 16) i traktaten om Republikken Kroatias tiltrødelse til Den europeiske union (heretter kalt "tiltrødelsestraktaten")⁽¹⁾, tiltak som landet anså som forenlig med unionsretten. Dersom Kommisjonen ikke hadde noen innvendinger mot tiltaket basert på alvorlig tvil om tiltakets forenlighet med det indre marked, ville tiltaket ved tiltrødelsen bli vurdert som eksisterende støtte i betydningen av artikkel 108 nr. 1 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte (TEUV).
- 2) Denne framgangsmåten omfattet statsstøttetilak innenfor alle sektorer bortsett fra støtte tildelt virksomhet knyttet til framstilling av og handel med produkter oppført i vedlegg I til TEUV.
- 3) Kommisjonen offentliggjorde den fullstendige listen over tiltak som ble godkjent som eksisterende støtte i henhold til artikkel 108 nr. 1 og framgangsmåten angitt i ovenstående nr. 1, på følgende internettadresse: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/register/. Kroatia er informert om de aktuelle kommisjonsbeslutningene gjennom brev fra kommissæren for konkurransesaker.
- 4) Offentliggjøringen som det vises til i nr. 3, inneholder bare tiltak som omfattes av framgangsmåten nevnt i nr. 1, unntatt de tiltak som ved tiltrødelse også ble ansett som eksisterende støtte i henhold til tiltrødelsesakten vedlegg IV kapittel 2 nr. 1 bokstav a) og b).

Kommisjonsmelding i henhold til artikkel 16 nr. 4 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1008/2008 om felles regler for drift av lufttrafikk i Fellesskapet

2015/EØS/62/11

Anbudsinnydelse i forbindelse med plikt til å yte offentlig tjeneste med hensyn til ruteflyging

Medlemsstat	Frankrike
Berørte flyruter	Strasbourg–Amsterdam Strasbourg–Madrid Strasbourg–Prah
Avtalens gyldighetsperiode	fra 9. april 2016 til 8. april 2019
Frist for innsending av søknader og anbud	10. desember 2015, kl. 17.00, lokal tid Paris, Frankrike
Adresse der teksten til anbudsinnydelsen og eventuell relevant informasjon og/eller dokumentasjon om anbudet og forpliktelsen til å yte offentlig tjeneste kan fås	Direction de la Sécurité de l'Aviation civile Nord-Est Aéroport de Strasbourg-Entzheim CS 60003 Entzheim F-67836 Tanneries Cedex FRANKRIKE Tlf.: +33 388596464 E-post: dsac-ne.direction@aviation-civile.gouv.fr

⁽¹⁾ EUT L 112 av 24.4.2012.

**Melding fra det nederlandske økonomidepartementet i henhold til artikkel 3 nr. 2 i 2015/EØS/62/12
europaparlaments- og rådsdirektiv 94/22/EF om vilkårene for tildeling og bruk av
tillatelser til å drive leting etter og utvinning av hydrokarboner**

Den nederlandske økonomiminister kunngjør at det er mottatt en søknad om tillatelse til å drive leting etter hydrokarboner i blokk Q8 og Q11 som angitt på kartet i vedlegg 3 til forskriften om gruvedrift (*Mijnbouwregeling*) (Statstidende 2002, nr. 245) og blokksegment Q10b.

Blokksegment Q10b er avgrenset av breddesirkelene mellom punktene A-B, B-C, C-D, D-E, E-F og A-F. Punktene er definert som følger:

Punkt	°	'	" Øst	°	'	" Nord
A	3	59	55,139	52	29	57,162
B	4	10	55,155	52	29	57,170
C	4	16	15,170	52	25	57,166
D	4	19	55,176	52	25	57,168
E	4	19	55,187	52	19	57,157
F	3	59	55,158	52	19	57,143

Ovennevnte punkters plassering er uttrykt i geografiske koordinater beregnet i samsvar med koordinatsystemet ETRS89.

Blokksegment Q10b dekker et areal på 367 km².

Med henvisning til direktivet nevnt i overskriften samt artikkel 15 i loven om gruvedrift (*Mijnbouwwet*) (Tidende for lover og dekreter 2002, nr. 542) innbyr økonomiministeren herved berørte parter til å sende inn en konkurrerende søknad om tillatelse til å drive leting etter hydrokarboner i blokkene Q8 og Q11 og blokksegment Q10b på den nederlandske kontinentalsokkelen.

Økonomiministeren er vedkommende myndighet for tildeling av tillatelser. Kriterier, vilkår og krav i henhold til ovennevnte direktivs artikkel 5 nr. 1 og 2 og artikkel 6 nr. 2 er beskrevet i loven om gruvedrift (Tidende for lover og dekreter 2002, nr. 542).

Søknader kan sendes inn i 13 uker etter denne kunngjøringen i *Den europeiske unions tidende* ([EUT C 331 av 8.10.2015, s. 4](#)), og sendes til:

The Minister for Economic Affairs
attn.: Ms J.J. van Beek, Energy and Environment Directorate
Bezuidenhoutseweg 73
Postbus 20401
NL-2500 EK Den Haag
NEDERLAND

Søknader som mottas etter fristens utløp, vil ikke bli tatt i betraktning.

Beslutning vil bli tatt senest tolv måneder etter søknadsfristens utløp.

Ytterligere opplysninger kan fås av E.J. Hoppel, tlf. +31 703797762.

Melding fra den polske regjering vedrørende europaparlaments- og rådsdirektiv 94/22/EF om vilkårene for tildeling og bruk av tillatelser til å drive leting etter og utvinning av hydrokarboner i Moszczenica-området **2015/EØS/62/13**

Anbudsprosedyren gjelder tildeling av tillatelser til leting etter eller utvinning av metan i kullag i Moszczenica-området i provinsen Śląskie:

Navn	2000 koordinatsystem	
	X	Y
Moszczenica	5 536 180,58	6 537 551,72
	5 534 963,28	6 537 566,01
	5 533 784,88	6 539 829,49
	5 536 110,35	6 541 152,16
	5 535 734,19	6 543 029,12
	5 535 025,71	6 542 901,34
	5 533 132,15	6 542 559,78
	5 532 937,96	6 539 390,94
	5 532 375,39	6 538 685,86
	5 532 812,60	6 536 463,98
	5 533 786,70	6 536 942,74
	5 534 805,65	6 537 051,67

Søknadene må dekke dette området.

Søknader om tillatelser skal inngis til det polske miljøverndepartementets hovedkontor senest kl. 12.00 midt på dagen sentraleuropeisk tid den siste dagen av 91-dagersperioden som starter dagen etter at denne meldingen ble kunngjort i *Den europeiske unions tidende* (EUT C 333 av 9.10.2015, s. 4).

Mottatte søknader vil bli vurdert ut fra følgende kriterier:

- a) foreslått teknologi (40 %),
- b) søkerens tekniske og økonomiske ressurser (50 %),
- c) den foreslåtte avgiften for innføring av bruksrettigheter til gruvedrift (10 %).

Minsteavgiften for innføring av bruksrettigheter til gruvedrift for Moszczenica-området er:

1. ved leting etter metan i kullag:
 - i en treårig grunnperiode: PLN 2 000,00 per år,
 - for det fjerde og femte året av en avtale om bruksrettigheter til gruvedrift: PLN 2 000,00 per år,
 - for det sjette og etterfølgende år av en avtale om bruksrettigheter til gruvedrift: PLN 2 098,28 per år,
2. ved utvinning av metan i kullag:
 - i en treårig grunnperiode: PLN 4 000,00 per år,
 - for det fjerde og femte året av en avtale om bruksrettigheter til gruvedrift: PLN 4 000,00 per år,
 - for det sjette og etterfølgende år av en avtale om bruksrettigheter til gruvedrift: PLN 4 196,55 per år,
3. ved leting etter og utvinning av metan i kullag:
 - i en femårig grunnperiode: PLN 6 000,00 per år,
 - for det sjette, sjuende og åttende året av en avtale om bruksrettigheter til gruvedrift: PLN 6 000,00 per år,
 - for det niende og etterfølgende år av en avtale om bruksrettigheter til gruvedrift: PLN 6 000,00 per år.

Behandlingen av søknadene vil være ferdigstilt innen seks måneder etter søknadsfristens utløp. Søkerne vil bli informert skriftlig om resultatet av søknadsbehandlingen.

Søknadene skal skrives på polsk.

Bevilgende myndighet vil gi tillatelser til leting etter og/eller utvinning av metan i kullag til den utvalgte søkeren etter å ha innhentet uttalelse fra vedkommende myndigheter, og vil inngå en avtale om bruksrettigheter til gruvedrift med denne søkeren.

For å kunne utøve virksomhet som omfatter leting etter eller utvinning av metan i kullag i Polen, må aktøren inneha både bruksrettigheter til gruvedrift og en tillatelse.

Søknadene sendes til følgende adresse:

Ministry of the Environment
Departament Geologii i Koncesji Geologicznych [Geology and Geological Concessions Department]
Wawelska 52/54
00-922 Warszawa
POLSKA/POLAND

Ytterligere opplysninger kan fås på følgende steder:

- Miljøverndepartementets nettsted: www.mos.gov.pl
- Geology and Geological Concessions Department
Ministry of the Environment
Wawelska 52/54
00-922 Warszawa
POLSKA/POLAND

Tlf.: +48 223692449
Faks: +48 223692460
E-post: dgikg@mos.gov.pl